

KIINNI ARKEEN

Nuorten kokemuksia työllistymistä edistävästä palveluista

Ahava Mervi
Koskenkorva Suvi

Opinnäytetyö

Sosiaalian koulutus
Sosionomi (AMK)

2023

Sosiaalialan AMK
Sosionomi

Tekijät	Mervi Ahava Suvi Koskenkorva	Vuosi	2023
Ohjaaja(t)	Timo Marttala, Seija Järvi		
Toimeksiantaja	Lapin ammattikorkeakoulu		
Työn nimi	Kiinni Arkeen, Nuorten kokemuksia työllistämistä edistävistä palveluista		
Sivumäärä	57+8		

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia työllistymisestä edistävistä palveluista ja niiden vaikutuksista työllistymiseen tai opiskelupaikan saamiseen. Nuorten työllistyminen ja heidän ohjaamisensa eri palveluiden piiriin on todella tärkeää, koska niiden avulla voimme ehkäistä syrjäytymistä ja lisätä nuorten hyvinvointia. Valitsimme aiheen, koska olemme huolissamme työttömien nuorten runsaasta määrästä ja nuorten yhteiskunnan ulkopuolelle jäämisen uhasta. Koemme tärkeäksi tuoda esiin nuorten omat kokemukset ja “elävän elämän” tapauksia.

Tutkimuksemme kohderyhmäksi valikoitui nuoret tai nuoret aikuiset, jotka ovat aiemmin olleet työ- ja opiskeluelämän ulkopuolella, mutta päässeet takaisin palvelujen piiriin työllistämistä edistävien palvelujen avulla. Opinnäytetyömme on tutkimuksellinen opinnäytetyö, joka toteutettiin sekä kvalitatiivista että kvantitatiivista tutkimusotetta käyttäen. Aineistokeräysmenetelmäksi valitsimme kyselylomakkeen. Etsimme vastauksia tutkimuskysymyksiin: Mistä palveluista nuoret/nuoret aikuiset ovat kokeneet hyötyvän työllistymisessä? Mitkä palvelut tai tahot ovat edistäneet polkua työllistymistä edistäviin palveluihin? Tavoitteenamme on myös saada kehittämisideoita työllistymistä edistäviin palveluihin.

Tuloksissa esiin nousee kyselyiden vastanneiden taustoista se, että kaikilla vastanneilla oli ammatillinen koulutus ja työkokemusta vähintään vuosi. Suurin osa vastanneista koki saaneensa apua työllistymiseen tai opiskelupaikansaantiin TE-toimistosta ja kuntakokeilusta. TE-toimisto oli myös taho, josta suurin osa kyselyyn vastanneista oli saanut tiedon työllistymisestä edistävistä palveluista. Kyselyn perusteella vastaajista osa oli hyötynyt omaehtoisesta opiskelusta, osa kuntouttavasta työtoiminnasta, työvoimakoulutuksesta, ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluista sekä työ- ja koulutuskokeilusta. Johtopäätöksenä voidaan todeta myös, että vastaajista suurin osa on kokenut hyötyvänsä siitä, että työllistymistä edistävien palveluiden ohella he ovat saaneet tukea ja ohjausta oman psyykkisen hyvinvointinsa tukemiseksi.

Avainsanat työllistyminen, työttömyys, työnhakija, työelämäpalvelut, syrjäytyminen

Degree programme of Social
Services
Bachelor of Social Services

Author	Mervi Ahava Suvi Koskenkorva	Year	2023
Supervisor(s)	Timo Marttala, Seija Järvi		
Commissioned by	Lapland University of Applied Sciences		
Title	Back to everyday life, Young people's experiences of employment-promoting services		
Number of pages	57+8		

The purpose of this thesis is to explore the experiences of young people and young adults with employment-promoting services and their impact on gaining employment or obtaining a study place. The employment of young individuals and guiding them towards various services is crucial because it can prevent social exclusion and enhance their well-being. We chose this topic because we are concerned about the high number of unemployed young people and the risk of their marginalization from society. It is important for us to highlight the young individuals' own experiences and real-life cases.

The target group of the research consists of young people or young adults who have previously been outside the workforce and education but have returned to the services' realm with the help of employment-promoting services. This thesis is a research-based one, conducted using both qualitative and quantitative approaches. The questionnaire was selected as the data collection method. The purpose was find to answers the following research questions: Which services have young people/young adults found beneficial in gaining employment? Which services or entities have facilitated their path to employment-promoting services? We also aimed to gather ideas for the development of employment-promoting services.

The results reveal that all respondents had vocational education and at least one year of work experience. Most respondents reported receiving assistance in employment or obtaining a study place from the Employment Office and the municipal experiment. The Employment Office was also the main source of information about employment-promoting services for most of the respondents. Based on the survey, some respondents benefited from self-directed learning, while others found rehabilitation work activities, labor market training, career and guidance services, and work and education trials helpful. In conclusion, a significant number of respondents have also found it beneficial to receive support and guidance for their mental well-being alongside employment-promoting services.

Keywords employment, unemployment, jobseeker/job applicant, working life services, marginalization

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	8
2.1 Tavoite ja tarkoitus.....	8
2.2 Tutkimuskysymykset.....	9
2.3 Aikaisemmat tutkimukset	9
3 NUORTEN TYÖTTÖMYYS	11
3.1 Työttömyys käsitteet	11
3.2 NEET-nuoret ja nuorten työttömyys.....	12
3.3 Nuorten työllistymisen tukeminen	13
3.4 Nuoret työttömät tilastojen valossa	14
4 TYÖTTÖMYYDEN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN.....	17
4.1 Nuoruus elämänvaiheena	17
4.2 Työttömyyden vaikutukset hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin	18
4.3 Syrjäytyminen	19
5 TE-TOIMISTON JA KUNTAKOKEILUN TARJOAMAT TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT.....	21
5.1 Työllistymistä edistävät palvelut.....	21
5.1.1 Ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut.....	21
5.1.2 Kuntouttava työtoiminta.....	21
5.1.3 Työ- ja koulutuskokeilu	22
5.1.4 Työnhaku- ja uravalmennukset	23
5.1.5 Työhönvalmennus	24
5.1.6 Työvoimakoulutus	24
5.1.7 Omaehtoinen opiskelu.....	25
5.1.8 Palkkatuki.....	25
6 MUIDEN JÄRJESTÄJIEN TARJOAMAT TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT.....	26
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	28
7.1 Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus	28
7.2 Opinnäytetyön vaiheet ja aikataulu	28

7.3	Aineiston kerääminen ja käsittely.....	29
7.4	Aineiston analyysi	30
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	32
8.1	Taustatiedot	32
8.2	Työelämä	34
8.3	Kun olit työtön	35
8.4	Työllistymistä edistävät palvelut.....	36
9	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	44
9.1	Johtopäätöksiä tuloksista.....	44
9.2	Ammatillinen osaaminen.....	49
	LÄHTEET.....	54

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää Oulun 17–29-vuotiaiden nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston sekä Oulun seudun kuntakokeilun työllistymistä edistävien palvelujen hyödyistä työ- tai opiskeluelämään paluun tukemiseksi.

Työskentelemme kummatkin aikuissosiaalityön parissa ja opinnäytetyömme aihe perustuu omaan kiinnostukseemme nuorten työttömien määrän voimakkaaseen kasvuun ja tällä hetkellä tarjolla oleviin palveluihin sekä niiden hyötyihin työttömyyden purkamiseksi. Tarkastelemme opinnäytetyössämme myös perusjoukkoon kuuluvien tiedonsaantia palveluista, sosiaalisia suhteita, syrjäytymistä sekä pyrimme löytämään uusia kehittämissideoita työllistymistä edistäviin palveluihin.

Asiakaskokemuksia kartoitimme nettikyselyllä, joka koostui Oulun alueen perusjoukkoon kuuluvista henkilöistä. Toteutimme kyselyn kahdessa sosiaalisen median kanavassa Oulun alueella.

Oulussa työllistymistä edistäviä palveluita tarjoavat Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto ja Oulun seudun kuntakokeilu. Työllistymistä edistäviä palveluja ovat ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut, kuntouttava työtoiminta, työ- tai koulutuskokeilu, työnhakuvalmennus, uravalmennus, työhönvalmennus, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu ja palkkatuki (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916).

Työttömyyttä seurataan Suomessa kuukausittain kahdella eri tilastolla. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus perustuu otantaan ja työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto TE-toimistojen asiakasrekisterin tietoihin. Työllisyyskatsauksen mukaan toukokuussa 2023 työttömien työnhakijoiden iältään 15–29-vuotiaiden määrä Suomessa oli 48 735 (Työllisyyskatsaus 2023.) Nykyisen pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on toteuttaa uudistuksia työllisyyden nostamiseksi vähintään 100 000 työllisellä. Tavoitteiden saavuttamiseksi hallitus toteuttaa erilaisia uudistuksia, joilla muun muassa parannetaan työnteon kannustimia, yksinkertaistetaan sosiaaliturva-järjestelmää, helpotetaan työllistämistä, parannetaan

työhyvinvointia sekä työn ja perheen yhteensovittamista ja jatketaan työvoimapalveluiden uudistamista. Hallitus uudistaa työvoimapalveluiden toimintaa. Hallitus velvoittaa hyvinvointialueet, kunnat ja Kelan tekemään yhteistyötä paikallisesti, jotta asiakas saa tarpeelliset tuet, palvelut ja niihin liittyvät veloitteet mahdollisuuksien mukaan samasta lähipalvelupisteestä. Toiminnanvaikuttavuuden ja työnhakijoiden palveluohjauksen tehostamiseksi hallitus laajentaa työvoimaviranomaisen ja palvelun tuottajien mahdollisuuksia hyödyntää saatavilla olevaa tietoa (Valtioneuvoston julkaisuja 2023).

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Tavoite ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää 17–29-vuotiaiden nuorten ja nuorten aikuisten kokemuksia työllistymistä edistävien palveluiden hyödyistä. Tavoitteemme oli saada tietoa palveluista, joista nuoret olivat hyötäneet ennen uudelleen työllistymistä tai saadessaan uuden opiskelupaikan. Tavoitteenamme oli myös löytää palveluita tai muita tahoja, joilla on ollut vaikutusta työllistymiseen tai opiskelupaikan löytämiseen.

Aiheesta on tehty opinnäytetöitä ja tutkimuksia ennenkin, mutta niissä on keskitytty hieman eri teemaan, verrattuna meidän aihepiiriimme. Olemme lukeneet suuren määrän eri aineistoja, joiden avulla saimme aiheitamme tutummaksi ja joka helpotti meidänkin aiheemme rajaamista. Päätimme rajata aiheemme työelämän tai koulutuksen ulkopuolella oleviin nuoriin, jotka ovat päässeet takaisin palvelujen piiriin.

Sovellamme opinnäytetyössämme sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmiä. Valitsimme tutkimuksemme toteuttamistavaksi kyselylomakkeen. Kyselylomake on yksi yleisimmistä keinoista kerätä tietoa tutkimukseen. Se voidaan toteuttaa joko perinteisellä paperiversiolla tai nykyisin myös sähköisesti; kanavia kyselyn toteuttamiseksi on useita (Valli 2018.) Kyselylomakkeen kohdalla on ehdottoman tärkeää perehtyä ensin teoretietoon ja määrittellä tutkimusongelma selkeäksi, näin voidaan rakentaa luotettavampi mittari tutkimustulosten pohjalle. Kysely on hyvä jakaa kolmeen osioon; ensimmäisessä vaiheessa kysymysten tarkoituksena on luoda luottamussuhdetta tutkittavan ja tutkijan välille, toisen vaiheen kohdalla voidaan ottaa esiin muun muassa arkaluonteisemmatkin kysymykset ja lopuksi voidaan keventää tunnelmaa helpoilla ja lyhyillä kysymyksillä (Valli 2018.) Kyselylomakkeen kysymyksetkin voidaan kysyä monella eritapaa; esimerkiksi avoimilla kysymyksillä tai valmiilla vastausvaihtoehdoilla. Voidaan käyttää myös järjestysasteikkoisia eli intensiivisyyttä mittaavia mittareita (Valli 2018.)

2.2 Tutkimuskysymykset

Etsimme vastauksia tutkimuskysymyksiin:

- Mistä palveluista nuoret ovat kokeneet hyötyvän työllistymisessä?
- Mitkä palvelut tai tahot ovat edistäneet työllistymistä tai uuden opiskelupaikan löytymistä? Miten palveluita voisi kehittää?

Tarkoituksenamme oli keskittyä palveluihin, jotka edistivät nuorten työllistymistä tai opintoihin kiinni pääsemistä. Opinnäytetyön tavoitteena on löytää ne palvelut, joista itse nuoret ovat kokeneet hyötyvänsä. Tavoitteenamme on myös saada kehittämisideoita työllistymistä edistäviin palveluihin.

2.3 Aikaisemmat tutkimukset

Opinnäytetyömme keskeiset käsitteet ovat NEET-nuoret ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Nämä käsitteet kummatkin liittyvät vahvasti toisiinsa.

Tutkimme useita opinnäytetöitä, jotka olivat keskittyneet liki samoihin aiheisiin kuin meillä, hiukan eri suunnasta katsottuna. Tutkimuksissa oli yhteistä kaikkien kiinnostus tutkittavaan aiheeseen ja liki kaikissa tehdyissä tutkimuksissa oli lähtökohtana saada nuorten ääni kuuluville, niin kuin meidänkin opinnäytetyössämme.

Suvi Luhtanen ja Liisa Pulkkinen ovat tehneet opinnäytetyön ”Syrjäytymisvaarasta yhteiskuntaan – nuorten omakohtaisia kokemuksia matkan varrelta”, joka on hyvin samantyylinen kuin meidänkin opinnäytetyömme, mutta heidän katsontakantansa keskittyy enemmän syrjäytymisen kokemukseen. Heidän opinnäytetyönsä oli toteutettu yhteistyössä Mikkelin Olkkarin etsivä nuoristyön kanssa, jonka avulla he saivat haastattelemansa henkilöt. (Luhtanen & Pulkkinen, 2015.)

Elisa Ilves ja Neeariina Lahti opinnäytetyössään ”Hyvinvointia vai syrjäytymistä? – Nuoren aikuisen elämänvaihe yhteiskunnan paineen alla” keskittyivät nuorten näkökulmien esiin saamiseen syrjäytymiskeskusteluun. Heidän tarkoituksenaan

oli löytää eri vaihtoehtoja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn ja ymmärtää eri elämäntilanteita. Tutkimuksessa saatiin selville, että usea haastateltava olisi kaivannut enemmän tukea suunniteltaessa peruskoulun jälkeisiin opintoihin hakeutumista. Syrjäytyminen näkyi ystävyys-suhteiden puutteina, harrastuksien vähyytenä sekä koulu- tai työpaikan ilman jäämisenä. (Ilves & Lahti 2012.)

Tuutikki Ijäksen opinnäytetyössä ”Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten kokemukset ja tukeminen myönteisen tunnistamisen avulla” keskityttiin tutkimaan miten nuoret itse kokevat oman tilanteensa ja miten heitä voitaisiin myönteisellä otteella tukea. Koulun sosiaalisesta yhteisöstä ulkopuolelle jäänti oli vaikuttanut sosiaaliseen asemaan. Myös peruskoulun jälkeisissä valinnoissa oli haastetta, ja nuoret kokivat painetta yhteiskunnan asettamien vaatimusten kanssa. Tutkimuksen mukaan nuorten selviytymistä mielestä oli auttanut perheen tai läheisten tuki sekä luottamuksellinen ja tiivis ohjauksellinen suhde. Lähiyhteisön myönteiset kokemukset sekä tunnustetuksi tuleminen vahvisti nuoren toimijuutta. (Ijäs 2021.)

3 NUORTEN TYÖTTÖMYYS

3.1 Työttömyys käsitteet

Työttömyys voidaan jaotella tyypillisesti neljään erilaiseen kategoriaan; kitka-, -suhdanne-, kausi-, sekä rakennetyöttömyys. Näiden lisäksi tärkeitä työttömyyskäsitteitä ovat vapaaehtoinen työttömyys, piilotyöttömyys, pitkäaikaistyöttömyys sekä luonnollinen työttömyys. (Toivonen 2010, 12.) Yksi laajimmista työttömyyden muodoista on rakenteellinen työttömyys, joka tarkoittaa muun muassa sitä, että henkilö ei ole vapaaehtoisesti työtön. Se voi johtua monesta eri ulkoisesta tekijästä kuten työmarkkinoiden tarjonta- ja kysyntä määrän muutoksista, tuotannon siirtymisestä muihin maihin halvemman työvoiman toivossa tai esimerkiksi siitä, ettei työttömällä ole avoimien työpaikkojen tietoja ja taitoja. (Toivonen 2010, 12.) Osaltaan myös tekniikan kehittyminen voi aiheuttaa sen, että työntekijöitä ei tarvita niin paljon. (Ihalainen & Kettunen 2016, 132–133.)

Vapaaehtoisella työttömyydellä tarkoitetaan työttömyyttä, jonka henkilö on valinnut vapaaehtoisesti eli hän ei esimerkiksi ota tarjottua työtä vastaan (Toivonen 2010, 13). Vapaaehtoiseen työttömyyteen työttömyyden lajeista kytköksissä on ainoastaan kitkatyöttömyys. Kitkatyöttömyys on lyhytkestoista ja aiheutuu ajasta, joka kuluu työn etsintään esimerkiksi opiskelujen päätyttyä tai työpaikkaa vaihtaessa, koska työntekijät eivät välttämättä halua hyväksyä ensimmäistä mahdollista työtarjousta. Näin ollen myös työnantajat käyttävät aikaa uusien työntekijöiden etsintäprosessiin eivätkä välttämättä palkkaa ensimmäistä ehdokasta. (Toivonen, 2010, 13).

Suhdannetyöttömyydellä tarkoitetaan sitä, että kokonaiskysyntä laskee kansantaloudessa. Tällöin myös työn kysyntä laskee kaikilla alueilla, joten työllä on liikatarjontaa. Sekä suhdannetyöttömyydessä että rakennetyöttömyydessä työn tarjonta ylittää työn kysynnän, mutta ongelma ei kuitenkaan ole kokonaiskysynnän lasku. Kausityöttömyys johtuu siitä, että joillekin toimialoille on tyypillistä, että kysyntä ei jakaudu tasaisesti ympäri vuoden. Esimerkiksi

rakennusalalla kysyntä on tavallisesti suurimmillaan kesäaikana. (Toivonen, 2010, 13–14).

On olemassa muitakin tärkeitä yleisiä työttömyyskäsitteitä, jotka on hyvä tunnistaa. Usein, varsinkin mediassa tulee vastaan käsite piilotyöttömyys. Sillä tarkoitetaan työttömyyttä, joka ei näy tilastoissa johtuen tilastoinnin keräystavasta. Virallisissa tilastoissa työttömäksi lasketaan yleensä vain henkilöt, jotka ovat aktiivisesti hakeneet työtä. Jos henkilö kuitenkin lopettaa työn aktiivisen etsinnän ja jättäytyy työvoiman ulkopuolelle, hänestä tulee niin sanotusti piilotyötön. Pitkäaikaistyöttömäksi puolestaan lasketaan henkilö, jonka työttömyysjakso on ollut pitkäkestoinen. Virallisissa tilastoissa pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan pääsääntöisesti yli kuusi kuukautta yhtäjaksoisesti työttömänä olleet. (Toivonen, 2010, 14).

Työttömyysturvalaki (1290/2002) määrittää työttömäksi henkilön, joka ei ole työsuhteessa eikä työllisty yhdenjaksoisesti yli kahden viikon ajalle omassa työssään tai yrittäjänä (Työttömyysturvalaki 2002/1290). Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) tarkentaa työttömän määritelmää, että työtön on henkilö, joka ei ole työsuhteessa tai säännöllinen työskentelyaika viikoittain on alle neljä tuntia (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916 1:3§).

3.2 NEET-nuoret ja nuorten työttömyys

NEET-nuori termillä tarkoitetaan koulutuksen tai työelämän ulkopuolella olevia nuoria. NEET-termi koostuu sanoista: Not in Employment, Education or Training. NEET-status nuorella voi johtua hyvin monenlaisista yksilöllisistä tai yhteiskunnallisista ongelmista kuten ylisukupolven ja elämäkulun aikana kertyneestä huono-osaisuudesta, alueelliseen epätasa-arvoon liittyvistä tekijöistä sekä etnisyyteen tai sukupuoleen kytkeytyvistä syrjinnän kokemuksista. (Hiilamo & Määttä & Koskenvuo & Pyykkönen & Räsänen & Aaltonen 2017: 32.) NEET-status ei kuitenkaan suoraan kerro syrjäytymisestä vaan nuorten elämäntilanteet vaihtelevat. On nuoria, jotka odottavat esimerkiksi opiskelujen, varusmies- tai siviilipalveluksen alkamista, viettävät välivuotta tai lomailevat kesällä ilman

kesätyötä. (Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret, katsaustilanteeseen ja toimenpiteisiin 2019: 1.)

Vuonna 2022 nuoria, jotka eivät olleet koulutuksessa, työssä tai asevelvollisuutta suorittamassa oli 9,1 % 15–29 vuotiaista nuorista. Heistä suurin osa, 12,3 prosenttia, oli 25–29-vuotiaita. Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden nuorten määrä oli lähes sama verrattuna vuoteen 2021. (THL 2023). Nuorisotyöttömyys ei ole pelkästään yksilön ongelma, vaan myös yhteiskunnan. Nuorisotyöttömyys on osa yleistä työttömyysongelmaa. Nuorten korkeaan työttömyysasteeseen on monta syytä. Merkittävin syy johtuu siitä, että liikkuvuus työmarkkinoilla on nuorten keskuudessa suurta. Toiset etsivät ensimmäistä työpaikkaansa, toiset jatkokouluttautuvat, kun taas toiset päätyvät määräaikaisiin työsuhteisiin (Hämäläinen & Tuomala 2013). Nuorten työllisyys vaikuttaa heihin yksilöinä, mutta myös yhteiskunnallisesti. Nuoren työllistymisellä on vaikutusta hyvinvointiin, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä mahdollisuuteen vaikuttaa yhteiskuntaan. Tilastojen mukaan nuorista noin 3–10 %:lle on kasaantunut syrjäytymisen riskitekijöitä; pienempi prosenttiosuus viittaa nuoriin, jotka eivät ole lainkaan yhteiskunnallisten instituutioiden tavoitettavissa. Suurempi prosenttiosuus viittaa nuoriin, jotka ovat joko työttömiä tai koulutuksen ulkopuolella tai muutoin palvelujen saavuttamattomissa (THL 2023).

3.3 Nuorten työllistymisen tukeminen

Nuorisotakuu eli nuorten yhteiskuntatakuu tuli voimaan 2013 Jyrki Kataisen hallitusohjelman myötä. Nuorisotakuun myötä jokainen alle 25-vuotias nuori ja alle 30-vuotias vastavalmistunut saa tarjouksen työharjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikasta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi. Sen tavoite oli edistää nuorten koulutukseen ja työmarkkinoille sijoittumista, ehkäistä nuorten työttömyyden pitkittymistä, syrjäytymisvaaraan liittyvien uhkien tunnistamista sekä syrjäytymiskehityksen ennalta ehkäisyä. Nuoren kanssa laaditaan yhteistyössä työllistymissuunnitelma (tai sitä korvaava suunnitelma), joka tukee nuoren palveluprosessia, ja sisältää kolmen kuukauden aikana tarjottavia palveluita.

Suunnitelmaa tehdessä käydään läpi nuoren palvelutarpeen arvio, yksilöllinen jatkosuunnitelma ja niiden tukeminen sekä sopivien palveluiden tarjoaminen mahdollisimman pian, jotta työttömyys ei pitkity. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, 3.)

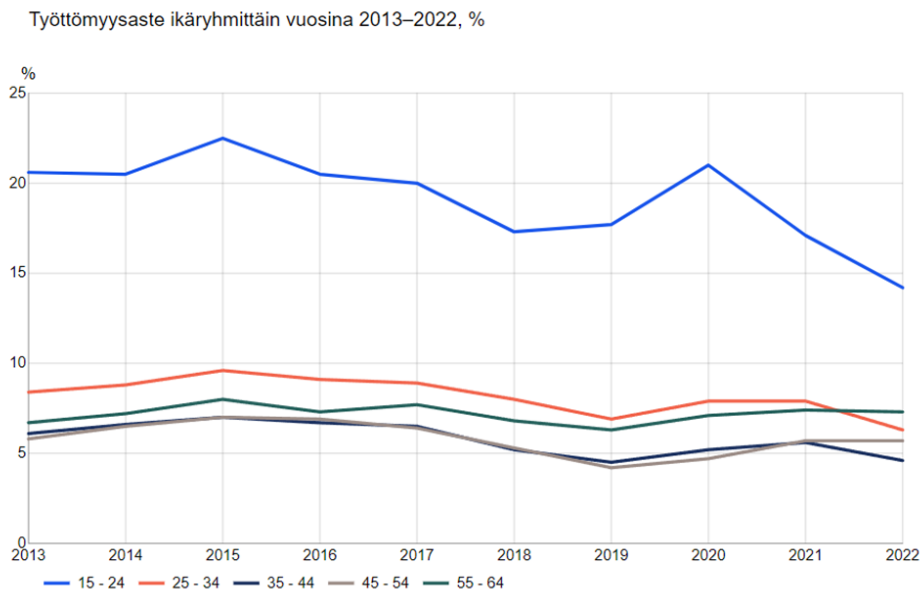
Työllistymissuunnitelma on laadittava ensimmäisen haastattelun yhteydessä eli alkukartoituksessa kahden viikon sisällä työttömyyden alkamisesta. Alkukartoituksessa on tärkeää kartoittaa nuoren tilanne kokonaisuudessaan osaamiseen, koulutukseen työkokemukseen ja työhön hakemiseen liittyen sekä kartoittaa mahdolliset työhön- tai koulutukseen hakeutumista estävät tai sitä haittaavat tekijät. Työllistymissuunnitelmaan on sisällytettävä välitehtäviä ja nuorta on kontaktoitava vähintään kuukauden päästä alkukartoituksen tekemisestä. Passiivista odottelua ei pidä tukea, vaan kontaktointien väliin pitää sopivia nuoren tilanteeseen sopia välitehtäviä, joiden avulla suunnitelman toteuttaminen edistyy. Työttömyysturvan säilyttääkseen alle 25-vuotiaan nuoren on haettava joka kevään yhteishaussa vähintään kahta tutkintoon johtavaa opiskelupaikkaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2013, 4–5.)

Suomessa Pohjoismaiden työvoimapalvelumalli astui voimaan 2.5.2023. Uuden mallin myötä työnhakija hakee työtä omatoimisesti, mutta asiakasta nähdään ja kontaktoidaan entistä tiiviimmin. Asiakas saa halutessaan työnhakuunsa enemmän yksilöllistä tukea entistä varhaisemmassa vaiheessa. Työnhakijan on haettava tiettyä määrää työmahdollisuuksia kuukaudessa, jotta oikeus työttömyysturvaan pysyy ennallaan. Mallin mukaisesti ensimmäisestä unohduksesta tai laiminlyönnistä seuraa muistutus. (Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d.)

3.4 Nuoret työttömät tilastojen valossa

Koko maan laajuisesti työelämän tai koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria on valtava määrä, joiden määrää koronaepidemia vielä pahensi. Vuonna 2021 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan alle 25-vuotiaita nuoria oli edelleen 28 000 työttömänä, joka on kuitenkin 9000 henkilöä vähemmän, kuin vuosi sitten. (Tilastokeskus 2021.)

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuonna 2022 työttömyysaste laski 15–24-vuotiaiden ikäryhmässä 2,9 % ollen 14,2 % (kuvio 1). Myös 25–34-vuotiaiden työttömyysaste laski hiukan vuoden 2022 aikana. Työttömien työnhakijoiden määrä 15–24-vuotiaiden osalta muista saman ikäluokan väestöstä oli 7,4 % vuonna 2022, kun se vuonna 2021 oli 8,8 %. (Tilastokeskus 2023.)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus

Kuvio 1 Työttömyysaste ikäryhmittäin vuosina 2013–2022

Vuonna 2022 työnvälityksen vuositilaston mukaan alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita Pohjois-Pohjanmaan alueella oli 19 % alueen työnhakijoista eli 8249 henkilöä, joka oli prosentuaalisesti suurin määrä koko Suomen alueella. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023).

Helmikuun 2023 työllisyyskatsaus Pohjois-Pohjanmaan alueelta kertoi, että työttömyys on kasvanut eniten 20–24-vuotiaiden ikäryhmässä. Maakunnan alueella alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 3100 henkilöä eli 400 työnhakijaa enemmän entä vuotta aiemmin. Alle 20-vuotiaita työttömiä oli vähän alle 600 henkilöä. Helmikuun lopussa työttömiä työnhakijoita oli taas määrällisesti

eniten 25–29-vuotiaissa, 2649 henkilöä ja 20–24-vuotiaissa työttömiä työnhakijoita oli 2508 henkilöä. (Työllisyyskatsaus 2023.)

4 TYÖTTÖMYYDEN VAIKUTUS HYVINVOINTIIN

4.1 Nuoruus elämänvaiheena

Perehdyimme nuoruuden eri vaiheisiin useiden eri teosten tiimoilta ja saimme vähän kosketuspintaa nuoruuden kehitystehtäviin sekä sen nivelvaiheisiin. Nivelvaiheissa epäonnistumisen riski on suurempi, altistaen on suuri riskitekijä syrjäytymiseen ja ns. yhteiskunnan ulkopuolelle jäämiseen.

Nuoruuden merkitys ihmisen elämänkaressa on todella tärkeä vaihe. Silloin rakentuu minä itse, fyysinen olemus, oma identiteetti sekä muotoutuu minäkuva. Silloin rakentuvat myös pohja aikuisuuden hyvinvoinnille, mielenterveydelle sekä taidoille pärjätä elämässä. Silloin nuoret kohtaavat myös useita kehitystehtäviä, sisäiseen kypsymiseen sekä itsensä hyväksymiseen liittyen. Osa lukiolaisista uupuu suuren taakan alla ja ammatillisissa oppilaitoksissa ”hengailee” heitä, jotka ovat jo luovuttaneet ja menettäneet uskon omiin taitoihinsa. Heikoimmat ajautuvat täysin syrjään, niin koulun kuin työelämänkin saavuttamattomiin. (Leskisenoja & Sandberg, 2019.)

Aikuisuuteen siirtyminen määritellään kolmen kohdan kriteerillä: itsestä vastuun ottaminen, omien päätöksien teko sekä omasta taloudesta vastaaminen. Kehitystehtäviä aikuisuuteen siirtyessä ovat muun muassa koulutuksen saaminen ja sen ylläpito, työhön meno sen ehtoihin sopeutuminen, parisuhde, perheen perustaminen. Koulutuksen suorittaminen ja perheen perustaminen muokkaavat eniten siirtymistä aikuisuuteen. Jos koulutus jää puutteelliseksi ja perheen perustaminen siirtyy liian kauas, on näillä monesti yhteys heikompaan toimintakykyyn. Tämä voi näkyä esimerkiksi epävakaina työpaikkoina, mielenterveysongelmina sekä runsaana alkoholin käyttönä. Näiden kehitystehtävien onnistunut suorittaminen vaatii taitojen, sosiaalisten suhteiden sekä persoonallisuuden kehitystä. Suomessakin on työn ja koulutuksen ulkopuolella todella paljon juuri nuoria aikuisia. Peruskoulun jälkeen kouluttautumattomia kutsutaan syrjäytyneiksi. Muun muassa perheen tuella on suuri merkitys ja jos nuorella on tukenaan edes toinen vanhempi, on syrjäytymisriski huomattavasti pienempi. Tuen saaminen ja kouluttautuminen

auttavat yhteiskuntaan jäsentymistä. Kolmas osalla syrjäytyminen on kuitenkin pysyväluonteista ja siihen liittyy monenlaisia muita ongelmia, esimerkiksi päihteet. (Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014.)

4.2 Työttömyyden vaikutukset hyvinvointiin ja sosiaalisiin suhteisiin

Työttömyyden vaikutuksia hyvinvointiin on tutkittu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ja Työterveyslaitoksen julkaisemassa "Täällä ei sanota, että ei kuulu meille" työkykyohjelman arviointi- ja seurantatutkimuksen loppuraportissa. Työ on tärkeä osa ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Työelämän ulkopuolella olevien toimeentulo ja terveys on heikompaa kuin työssä olevien, ja työttömyyden pitkittymisen ja hyvinvoinnin heikkenemisen välillä on vastavuoroinen suhde. (Saikku, Joensuu, Männistö-Inkinen & Poutanen 2023). Työ on yksi hyvinvoinnin lähteistä tuoden säännöllisen toimeentulon, itsensä toteuttamisen mahdollisuuden sekä luoden erilaisia sosiaalisia kontakteja. Työttömyyden taas voidaan sanoa vaikuttavan heikentävästi näihin osa-alueisiin ja tämän seurauksena voi olla taloudellisia ongelmia, terveyden heikkenemistä ja yksinäisyyttä. (Roponen 2010, 28). Kun työttömyys pitkittyy, voi sen seurauksena työkyky heikentyä niin ettei henkilö kykene enää työhön, huolimatta siitä, että työtä olisikin tarjolla. (Aho, Linnanmäki, Mustonen & Rotko 2011).

Ihmisen kuuluminen yhteiskuntaan koetaan vahvaksi työn kautta. Työssä ihminen kokee itsensä hyödylliseksi ja tarpeelliseksi. Työ antaa sekä taloudellista turvaa että luo ihmiselle oman sosiaalisen verkoston. Työ elämästä ulkopuolelle jääminen voi pienentää ihmisen sosiaalista verkostoa. (Ihalainen & Kettunen 2016, 132.)

Työttömyys aiheuttaa usein häpeän, huononmuuden, epäonnistumisen, turvattomuuden ja ahdistuksen tunteita. Suomalaisessa yhteiskunnassa työtä arvostetaan korkealle ja työtön voi kokea kohtuuttomaksi ympäristön aiheuttaman paineen ja leimaantumisen. Työttömänä selviytyminen edellyttää tuloja elämisen turvaamiseksi sekä yhteisöllisyyttä ja suhteita muihin ihmisiin.

Näin ollen sosiaalisia suhteita ja yhteisöllisyyttä voidaan pitää yhtä tärkeinä asioina työttömälle kuin rahaa. (Kananoja, 2018, s. 200–201.)

4.3 Syrjäytyminen

Tutkimme useita opinnäytetöitä, jotka olivat keskittyneet liki samoihin aiheisiin kuin meidän opinnäytetyömme, mutta kuitenkin hiukan eri suunnasta katsottuna. Tutkimuksissa oli yhteistä kaikkien kiinnostus tutkittavaan aiheeseen ja liki kaikissa tehdyissä tutkimuksissa oli lähtökohtana myös saada nuorten ääni kuuluville, niin kuin meilläkin.

Suvi Luhtanen ja Liisa Pulkkinen ovat tehneet opinnäytetyön ”Syrjäytymisvaarasta yhteiskuntaan – nuorten omakohtaisia kokemuksia matkan varrelta”, joka on hyvin samantyylinen kuin meidänkin opinnäytetyömme, mutta heidän katsontakantansa keskittyy enemmän syrjäytymisen kokemukseen. Heidän opinnäytetyönsä oli toteutettu yhteistyössä Mikkelin Olkkarin etsivä nuoristyön kanssa, jonka avulla he saivat haastattelemansa henkilöt. (Luhtanen & Pulkkinen, 2015.)

Tuija Ketola ja Eero Tapaninen opinnäytetyössään ”Hyvinvointia vai syrjäytymistä? – Nuoren aikuisen elämänvaihe yhteiskunnan paineen alla” keskittyivät nuorten näkökulmien esiin saamiseen syrjäytymiskeskusteluun. Heidän tarkoituksenaan oli löytää eri vaihtoehtoja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisyyn ja ymmärtää eri elämäntilanteita. Tutkimuksessa saatiin selville, että usea haastateltava olisi kaivannut enemmän tukea suunniteltaessa peruskoulun jälkeisiin opintoihin hakeutumista. Syrjäytyminen näkyi ystävyys-suhteiden puutteina, harrastuksien vähyytenä sekä koulu- tai työpaikan ilman jäämisenä. (Ketola & Tapaninen, 2012.)

Katri Peräahon opinnäytetyössä ”Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten kokemukset ja tukeminen myönteisen tunnistamisen avulla” keskityttiin tutkimaan, että miten nuoret itse kokevat oman tilanteensa ja miten heitä voitaisiin myönteisellä otteella tukea. Koulun sosiaalisesta yhteisöstä ulkopuolelle jäänti oli vaikuttanut sosiaaliseen asemaan. Myös peruskoulun jälkeisissä valinnoissa oli

haastetta ja kokivat painetta yhteiskunnan asettamien vaatimusten kanssa. Tutkimuksen mukaan selviytymistä nuorten mielestä oli auttanut perheen tai läheisten tuki sekä luottamuksellinen ja tiivis ohjeuksellinen suhde. Lähiyhteisön myönteiset kokemukset sekä tunnustetuksi tuleminen vahvisti nuoren toimijuutta. (Peräaho, 2021.)

5 TE-TOIMISTON JA KUNTAKOKEILUN TARJOAMAT TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT

5.1 Työllistymistä edistävät palvelut

Työllistymistä edistäviä palveluja ovat ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut, kuntouttava työtoiminta, työ- tai koulutuskokeilu, työnhakuvalmennus, uravalmennus, työhönvalmennus, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu ja palkkatuki (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916).

5.1.1 Ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut

Ammatinvalinta- ja uraohjaus koostuu TE-toimiston tai kuntakokeilun psykologin tapaamisesta, jossa käydään läpi tilannettasi ja toiveitasi luottamuksellisesti. Keskusteluissa käydään läpi työuraasi, koulutusta tai siihen liittyviä vaihtoehtoja, tarpeen mukaan tehdään myös erilaisia psykologisia testejä, koulutus- tai työkokeiluja sekä erilaisia välitehtäviä. Ohjauskeskustelut kestävät noin tunnin ja niitä voi olla joko vain yksi tai tilanteen mukaan myös useampi. Keskusteluissa on tarkoitus löytää ammattilaisen kanssa eri vaihtoehtoja esimerkiksi opiskelujen tai työuran suhteen kartoittamalla asiakkaan vahvuuksia ja mielenkiinnon kohteita. (Työmarkkinatori 2023a.)

5.1.2 Kuntouttava työtoiminta

Kuntouttava työtoiminta pohjautuu lakiin kuntouttavasta työtoiminnasta (Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2001/189). Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu niille henkilöille, joiden työttömyys pitkittynyt ja toimintakyky on esimerkiksi sairauden vuoksi ollut alentunut, eikä ole vielä kykenevä TE-toimiston tai kuntakokeilun tarjoamiin muihin palveluihin. Se voi tulla kyseeseen myös matalana laskuna työelämäänsä paluulle, tai työuran aloituksessa. Kuntouttavan työtoiminnan on tarkoitus helpottaa pääsyä takaisin työelämäänsä tai koulutuksen pariin. Sen avulla saat elämään takaisin arkirytmän, sekä löytää omia vahvuuksia. Kuntouttavaa työtoimintaa järjestävät hyvinvointialueet, mutta kyseessä voi olla myös yhdistyksen tai säätiön järjestämästä työpajatoiminnasta tai seurakuntien toiminnasta. (Työmarkkinatori 2023b.)

Kuntouttava työtoiminta määritellään aina asiakkaan tilanteen mukaisesti. Jakso on minimissään kolme kuukautta ja osallistumiskertoja toimintaan on yhdestä neljään viikossa. Kuntouttavan työtoiminnan aikana on oikeus saada työmarkkinatukea, sekä mahdollisesti myös matka- ja kulukorvausta. Kuntouttavan työtoiminnan aloittamiseksi on oltava TE-toimiston tai kuntakokeilun TE-viranomaisen sekä hyvinvointialueen sosiaalitoimen kanssa yhdessä laadittu aktivointisuunnitelma, jossa palvelusta on sovittu. (Työmarkkinatori 2023b.)

5.1.3 Työ- ja koulutuskokeilu

Työ- ja koulutuskokeilun ehdot ja raamit määrittää Laki julkisesta- ja työvoimapalvelusta (2012/916). Työ- ja elinkeinotoimisto/kuntakokeilu voi ohjata asiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi joko koulutuskokeiluun oppilaitokseen tai työkokeiluun työpaikalle. Työmarkkinoille paluun tukeminen antaa myös perusteen työkokeiluun mahdollistamiseen. Työkokeilu on mahdollinen yrityksessä, yksityisellä elinkeinoharjoittajalla, kunnalla, kuntayhtymällä, eri yhteisöllä, säätiöllä sekä valtion virastolla tai laitoksella. Työkokeilun kesto voi olla enintään 12 kuukautta, mutta samassa paikassa enintään kuusi kuukautta. Kunnalla kokonaisuudessaan työkokeilu voi kestää enintään kuusi kuukautta. Työkokeilun laskenta alkaa alusta sen jälkeen, kun työttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti 12 kuukautta tai alle 25-vuotiaalle yhtäjaksoinen työttömyys on kestänyt yli kolme kuukautta. Työkokeilussa ei olla työsuhteessa työkokeilun järjestäjään eikä työ- ja elinkeinotoimistoon. Työkokeilusta tehdään aina määräaikainen kirjallinen sopimus, jossa on käytävä ilmi työkokeilun tavoitteet, suoritusaike- ja paikka, kesto sekä ajankohta (4–8 h/pv), viikoittainen kesto, työkokeilun tehtävät, työkokeilijan ohjauksesta ja valvonnasta vastaava henkilö sekä työttömyysetuuden maksaja. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916 § 4:5–9).

Koulutuskokeilussa voit tutustua tietyn koulutusalan sisältöön ja sen vaatimuksiin. Kokeilun aikana on mahdollista keskustella opettajien ja oppilaanohjaajien kanssa opiskelusta sekä on mahdollista seurata koulutuksen

oppitunteja. Koulutuskokeilun kesto on enimmillään kymmenen päivää. (Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023).

5.1.4 Työnhaku- ja uravalmennukset

Työnhaku- ja uravalmennuksia järjestää työnhakualueen työ- ja elinkeinotoimistot. Niitä järjestetään lähiopetuksena sekä verkossa tapahtuvana opetuksena (Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023).

Työnhakuvalmennuksessa saa ryhmäohjauksessa tukea ja ohjausta työnhaussa. Ohjauksessa keskitytään itsenäiseen ja tavoitteelliseen työnhakuun, opetellaan eri työnhakukanavat, arvioidaan oma osaaminen sekä opetellaan muotoilemaan työnhakemus ja ansioluettelo. Työnhakuvalmennus antaa keinoja löytää sopivat, työpaikat, työnantajat sekä tietoa alueen työmarkkinoista. (Työmarkkinatori 2023c.)

Uravalmennuksessa pääpaino on omien urasuunnitelmien selvittämisessä ryhmäohjauksessa. Lisäksi yksilöohjausta on mahdollista saada halutessaan.

Valmennuksen avulla saat tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen sekä koulutukseen hakeutumisesta ja työelämävalmiuksien kehittämisestä. Sen avulla etsitään vahvuutesi ja laaditaan toteuttamiskelpoinen ura- ja työllistymissuunnitelma. Valmennuksen aikana on mahdollista suorittaa esimerkiksi hygieniapassi tai työturvallisuuskortti. Uravalmennukseen voidaan myös sisällyttää erikseen järjestettävä työkokeilu työpaikalla. Valmennuksessa voidaan käydä myös tutustumassa eri oppilaitoksiin ja työpaikkoihin. Uravalmennuksen kesto on enimmillään 40 päivää. Uravalmennus antaa vahvan pohjan työnhakuun, oman osaamisen markkinointiin, eri työnhakukanavien löytämiseen, sopivan koulutukseen hakeutumiseen sekä eri vaihtoehtojen kartoittamiseen. Valmennuksen aikana päivitetään myös työnhakemus sekä ansioluettelo. (Työmarkkinatori 2023d.)

5.1.5 Työhönvalmennus

Työhönvalmennus on tarkoitettu työnhakijoille ja se on palvelu, jossa saat henkilökohtaista apua ja neuvontaa työnhakuun ja opiskelualan suunnitteluun liittyen. Työhön valmentajan avulla voit etsiä sopivaa työ- tai opiskelupaikkaa, laatia työhakemuksen ja ansioluettelon sekä saat neuvoa työhaastattelutilanteisiin tai työsuhteen solmimiseen liittyvissä asioissa. Valmennuksen kesto ja sisältö neuvotellaan aina yksilöllisesti. Henkilökohtaista työhönvalmennusta voi saada enintään 50 tuntia vuodessa. (Työmarkkinatori, 2023e.)

5.1.6 Työvoimakoulutus

Työvoimakoulutus on TE-palveluiden hankkima koulutus, joka järjestetään ja toteutetaan yhteistyössä koulutusta järjestävien oppilaitosten kanssa. Sen tarkoitus on parantaa ammatillisia valmiuksia sekä parantaa työllistymistä. TE-palveluiden tarjoamat työvoimakoulutukset suunnataan niille aloille, joilla on suuri tarve työntekijöistä. Työvoimakoulutus on kaikille maksutonta. Työvoimakoulutuksen aikana on oikeus saada samaa työttömyysturvaa kuin työttömänä ollessasi ja jos olet sopinut työvoimakoulutuksesta työllistymissuunnitelmassasi, voit saada etuutesi korotettuna. Palvelusta aiheutuvista kustannuksista voi saada myös kulukorvausta osallistumispäiviltä. Työvoimakoulutukseen valitaan ensisijaisesti henkilöitä, joiden työt ovat loppumassa tai jotka ovat työttöminä. (Työmarkkinatori 2023f.)

Työvoimakoulutuksen avulla on tarkoitus parantaa aikuisten ammattitaitoa, työnsaannin mahdollisuuksia tai säilyttää työpaikka sekä valmiuksia toimia yrittäjänä. Työvoimakoulutusta järjestetään koko tutkintoon sekä osatutkintoon tähtääviin koulutuksiin, mutta myös koulutuksiin, jossa tähtäin ei ole tutkinnon suorittaminen. Työ- ja elinkeinotoimisto päättää opiskelijavalinnoista ja opiskelijaksi otettavalla on oltava heidän toteama koulutustarve. (Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 2012/916.)

5.1.7 Omaehtoinen opiskelu

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaan voi olla mahdollista saada työttömyysetuutta eli työttömyysturvaa opiskellessaan päätoimisesti omaehtoisia opinkeluja. Omaehtoinen opiskelu tarkoittaa, että opiskelija itse hankkii opiskelupaikan oppilaitoksesta ja opiskelee siellä päätoimisesti. Asiakkaan pitää olla työnhakijana, hänellä pitää olla todettu koulutustarve, opintojen tulee parantaa mahdollisuutta työllistymiseen tai edistää sitä ja hakijalla on oltava ikää vähintään 25-vuotta, jotta omaehtoisena tuettuihin opintoihin on mahdollisuus. Omaehtoiseen opiskeluun on mahdollista saa tukea enintään kaksi vuotta. Tuettavien opintojen tulee olla päätoimisia eli yleensä tutkintoon johtavia tai muita opintoja, joiden laajuus on vähintään 5 opintopistettä tai 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohden tai opintoja on vähintään 25 tuntia viikossa. Opintojen tulee myös täyttää niitä koskevat kriteerit. Omaehtoisien opintojen aikana sinulla on pääsääntöisesti täysi työnhakuvelvollisuus koko tuettavien opintojen ajan, eli sinun tulee hakea neljää työpaikkaa kuukaudessa. (Työmarkkinatori 2023g.)

5.1.8 Palkkatuki

Palkkatuki on taloudellinen tuki työnantajalle, jonka TE-toimisto tai kuntakokeilu voi myöntää työnantajalle työttömän työnhakijan palkkakustannuksien tueksi. Palkkatuen avulla on mahdollista työllistyä työpaikkaan, johon osaaminen tai koulutus ei välttämättä riittäisi tai vamma tai sairaus vaikuttaa työssä selviämiseen. Palkkatuettu työ on normaali työsuhde tai vaihtoehtoisesti oppisopimuskoulutus. Se voi olla toistaiseksi voimassa oleva, määräaikainen ja koko- tai osa-aikainen. Palkkatuki työssä saa työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Työnantaja saa palkkatukea enintään 30, 40 tai 50 prosenttia palkkakustannuksista. Palkkatukea on mahdollista saada henkilön, jonka työnhaku on voimassa, sen katsotaan auttavan työllistymistäsi, se on sovittu työllistymissuunnitelmassa, työnantaja ja työsuhde täyttävät vaadittavat edellytykset sekä TE-palveluilla on käytettävissä tarvittut määrärahat. (Työmarkkinatori 2023h.)

6 MUIDEN JÄRJESTÄJIEN TARJOAMAT TYÖLLISTYMISTÄ EDISTÄVÄT PALVELUT

Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille tarkoitettu paikka, jossa saa maksutonta apua ja tukea monenlaisiin asioihin opiskelusta ja työllistymisestä asumiseen ja kaikkeen näiden väliltä. Ohjaamosta saa maksutonta apua monenlaisiin asioihin omaan elämänhallintaan liittyen, esimerkiksi opiskeluun, työllistymiseen, asumiseen ja hyvinvointiin. Ohjaamosta et suoraan saa esimerkiksi asuntoa tai toimeentulotukea, mutta Ohjaamosta saat paljon tietoa ja tukea näidenkin asioiden hakemiseen. Ohjaamojen palvelut ja niissä työskentelevät ammattilaiset vaihtelevat jonkin verran paikkakunnittain. Kaikkiin Ohjaamoihin ovat kuitenkin kaikki alle 30-vuotiaat tervetulleita asiasta riippumatta: Ohjaamoissa osataan aina auttaa ja neuvoa eteenpäin. (Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023.)

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii yhdessä nuoren kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Tavoitteena on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria sellaisten palvelujen ja tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja elämänhallintaa. Samoin nuoria autetaan pääsemään koulutukseen ja löytämään työtä. Etsivä nuorisotyö auttaa nuoria, jotka haluavat vapaaehtoisesti osallistua tähän toimintaan. (Aluehallintovirasto n.d.) Etsivä nuorisotyö tekee yhteistyötä myös seurakunnan kanssa. Seurakunta tukee työttömiä toiminnallaan, se järjestää erilaista toimintaa sekä vertaistukea työttömille sekä työttömyysuhan alla oleville henkilöille.

Kela järjestää kuntoutusta kaiken ikäisille ja turvaa toimeentuloa kuntoutuksen aikana. Kuntoutus auttaa elämään sairauden kanssa, jatkamaan töissä tai palaamaan työelämään. Kela hoitaa Suomessa asuvien ja monien ulkomailla asuvien suomalaisten perusturvaa eri elämäntilanteissa. Kelan toimintaan kuuluu myös sosiaaliturvan aktiivinen kehittäminen.

Työllisyyspalvelut toteuttavat, rahoittavat ja toimivat yhteistyökumppanina useissa erilaisissa työllisyyttä edistävissä hankkeissa. Työnhakijoille suunnattuja työllistämishankkeita rahoitetaan työllisyysmäärärahasta. (Oulun kaupunki n.d.)

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

7.1 Kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimusmenetelmä on tutkimustapa, jossa tietoa tarkastellaan numeerisesti. Tämä tarkoittaa, että tutkittavia asioita käsitellään yleisesti kuvaillen numeroiden avulla. Määrällisen tutkimusmenetelmän tavoitteena on vastata kysymyksiin; kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Määrällisen tutkimuksen ominaisuuksia ovat tiedon strukturointi, mittaaminen, mittarin käyttäminen, tiedon käsittely ja esittäminen numeroin, tutkimusprosessin ja tulosten objektiivisuus sekä suuri vastaajien määrä. (Vilka, 2014).

Tässä opinnäytetyössä on käytetty kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusmenetelmää rinnakkain. Valitsimme tämän toteuttamistavan, koska halusimme tarkastella aineistoa laaja-alaisesta näkökulmasta.

7.2 Opinnäytetyön vaiheet ja aikataulu

Opinnäytetyön vaihe	Aikataulu
Opinnäytetyösuunnitelman laadinta	syyskuu-marraskuu 2021
Opinnäytetyösuunnitelma valmis	joulukuu 2021
Nettikysely julkaistaan Puskaradio Oulu- sekä Naistenhuone Oulu -ryhmissä.	huhtikuu 2023
Tietoperustan laadinta ja kirjoittaminen	helmi-huhtikuu 2023
Tutkimuskysymysten suunnittelu	maalis-huhtikuu 2023
Kyselyjen vastaamisvaihe	huhtikuu 2023
Tulosten raportointi ja analysointi	toukokuu 2023
Vastausten analysointi ja johtopäätökset	touko-kesäkuu 2023
Opinnäytetyön esitarkastus	kesäkuu 2023
Opinnäytetyön loppuraportointi ja oikolukuvaihe	heinäkuu 2023
Opinnäytetyön palautus	heinäkuu 2023
Opinnäytetyön esitys	elokuu 2023

Kuvio 2 Opinnäytetyön vaiheet ja aikataulu

7.3 Aineiston kerääminen ja käsittely

Kyselylomake on lähes perinteisin tapa kerätä aineistoa tutkimukseen, etenkin paperilla toteutettu versio kyselystä. Nykyisinkin paperisia kyselylomakkeita käytetään paljon, mutta vastausprosentit ovat postitse lähetettyihin paperisiin kyselyihin tippuneet huimasti. Verkkokyselyt ovat taas nostaneet suosiotaan, etenkin kaupallisissa tarkoituksissa ja niihin vastataan huomattavasti enemmän. Sähköisten kyselyiden vahvuutena voidaan pitää visuaalisuutta, sillä ne voidaan tehdä ulkoasultaan hyvinkin monipuolisiksi ja hyvin silmää miellyttäviksi. Niihin on myös mahdollista liittää ääni- ja kuvatiedostoja, joilla kyselyitä saa selkeytettyä. Verkkokyselyjen eduksi voidaan myös laskea niiden nopeus niin vastattaessa kuin palautettaessakin. Verkkokyselyjen vahvuus on myös niiden edullisuus, vaikka kysely tehtäisiin eri puolelle maailmaa, se ei maksa mitään. Kyselyä laadittaessa on myös hyvä muistaa, että kyselyyn on helppo vastata niin älypuhelimella kuin tabletillakin, sillä ne ovat nykypäivinä liki kaikilla käytössä. Erittäin positiivista verkkokyselyissä on myös niiden vastausten käsittelyä ja se vähentää tutkijan omia työvaiheita. (Valli, 2018.)

Yleensä kyselylomakkeen alussa on taustakysymyksiä, esimerkiksi ikä, sukupuoli ja koulutus, niillä samalla lämmitellään vastaajaa valmistautumaan varsinaiseen kyselyyn. Lomakkeessa pitää näyttää kyselyn tärkeys ja luottamuksellisuus sekä, että lomakkeessa kysytään oikeita aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Kyselyn pituuteen on myös hyvä kiinnittää huomioita, liian pitkä saa vastaajan lopettamaan vastaamisen jo alussa. Vastaajien kohderyhmä pitää ottaa huomioon myös kyselyä tehtäessä, esimerkiksi lukutaito, kyselyn aihe onko mielekäs ja onko kysely suunnattu lapsille vai aikuisille. (Leinonen ym. 2017, 94–95.)

Kyselyissä on myös yleistä, että tehdään koekysely, jolla testataan kyselyn kysymyksien vastaamista tutkimusongelmaan. Jos vastaukset ovat sitä mitä haettiin, niin tutkimus voidaan toteuttaa näin, mutta jos huomataan, että jokin ei ole sitä mitä haettiin, niin sitä on mahdollista vielä muuttaa. (Leinonen ym. 2017,

99.) Toteutimme koekyselyn opinnäytetyön ohjaajille sekä kohderyhmään valikoituneille henkilöille, joiden vastauksia ei hyödynnetty lopullisissa tuloksissa. Koekyselyn hyviä testiaajia ovat itse kyselyn kohderyhmään kuuluvat, jolloin saadaan todenmukainen käsitys kysymysten ja ohjeiden ymmärtämisestä, kysymysten tarpeellisuudesta sekä onko jotain olennaista jäänyt kysymättä. Testaajia ei kuitenkaan tarvita paljon, vaan pienelläkin testaajamäärällä saadaan suurimmat ongelmat korjattua ennen varsinaista tiedonkeruuta. (Vehkalahti, 2014, s. 48.)

7.4 Aineiston analyysi

Tulosten analysoinnin aloitimme toukokuussa 2023. Analysoimme tuloksia kvantifioiden eli määrällisten analysointimenetelmiä hyödyntäen. Laadullisen tutkimuksen aineiston jaoimme teemoittain. Kvantifioiva analysointimenetelmä tutkimuksen aineiston analysoinnin välineenä antoi työvälineen tutkia kuvioiden avulla aineistoa, josta voidaan saada suoria johtopäätöksiä. (Eskola & Suoranta 2000.) Tulosten kerääminen oli helppoa Google Forms-ohjelmasta. Tulostimme Google Formsista perusraportin, jonka avulla lähdimme tutkimustuloksia avaamaan. Google Forms –kysely koostaa saadut vastaukset suoraan diagrammi muotoon, josta vastausten jakaantuminen näkyy heti. Graafiset menetelmät vastausten esittelyssä on tuonut havainnollistavan keinon tuoda kyselyyn vastaajien suhteellisen vaikutus koko kyselyn otantaan. Piirakkakuviot eli sektoridiagrammit ovat tuoneet visuaalisen lisäyksen vastausten esittelyyn. Graafiset menetelmät toimivat havainnollistavina määrällisen aineiston esittelyn keinoina. (Vilka 2007, 138–143.) Myöskään yksittäisen henkilön vastauksia ei näe, joten vastaajien anonymiteetti säilyy. Teemoihin jakaminen laadullisen tutkimuksen aineiston analysointimenetelmänä mahdollistaa laaja-alaisen aineiston tutkimisen aineiston yhdistävien esiin nousevien teemojen kautta. Teemoja voidaan analysoida ja tarkastella, mistä esiin nousseet teemat ja ilmenevät asiat johtuvat. (Eskola ym.) Tulosten pohjalta tehdään johtopäätöksiä ja yleistyksiä työllistymistä edistävien palveluiden hyödyistä. Jos tuloksissa on suuria eroavaisuuksia, myös ne tuodaan esiin ja niitä pohditaan. Aloitimme analysointiprosessin mahdollisimman nopeasti aineistonkeruun jälkeen, jotta

aineiston tarkastelussa säilyi into ja kysymysten tarkoitukset olivat tuoreessa muistissa.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Jaoimme nettikyselymme huhtikuussa 2023 saatekirjeen kera kahteen sosiaalisen median kanavaan; Puskaradio Oulu ja Naistenhuone Oulu. Asetimme vastausajaksi kaksi viikkoa, mutta vastausmäärän ollessa pieni, jatkoimme kyselyn vastausaikaa viikolla.

Kyselyyn saatiin yhteensä 7 henkilön vastaus. Vastaajamäärä oli odotettua pienempi, eikä sitä saatu nostettua jatkamalla vastausaikaa. Tutkimustulokset esitellään teemojen mukaan, lukemisen helpottamiseksi.

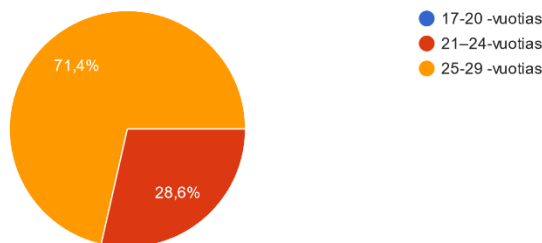
Alla kaikki kyselymme kysymykset vastauksineen läpi käytynä.

8.1 Taustatiedot

Taustatietojen kysymisen tarkoitus on selventää tutkittavien taustoja. Esimerkiksi opiskelutaustan voi olettaa vaikuttavan paljon vastauksiin.

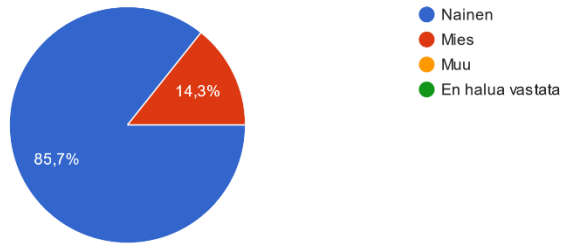
Kuviossa 3 esitellään vastanneiden henkilöiden ikäjakauma. Kuviosta voidaan nähdä vastaajien iän jakautuvan 21–29 vuoden välille. Suurin osa vastaajista on 25–29 -vuotiaita (71,4 %) ja loput 21–24 -vuotiaita (28,6 %).

1. Minkä ikäinen olet?
7 vastausta

Kuvio 3 Ikäjakauma

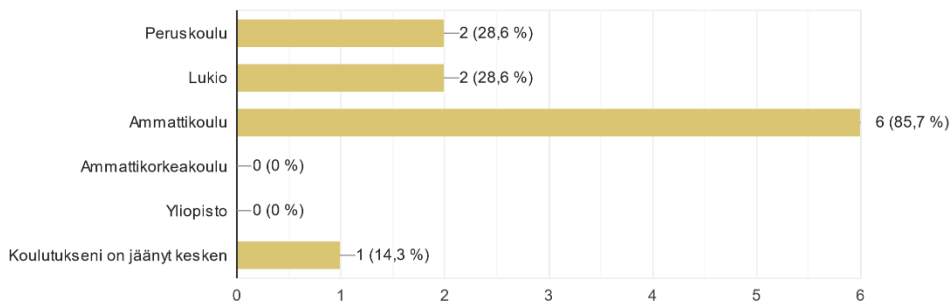
2. Sukupuolesi ?
7 vastausta

Kuvio 4 Sukupuolijakauma

Kyselyyn vastanneista 85,7 % oli naisia ja 14,3 % miehiä (kuvio 4). Pitkään näytti siltä, että kyselyyn vastaa vain naisia, mutta onneksi saimme myös yhden mies sukupuolen vastaajankin.

3. Opiskelutaustasi?
7 vastausta

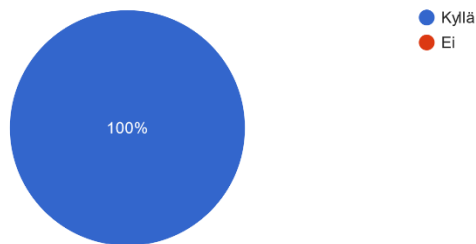
Kuvio 5 Opiskelutausta

Opiskelutausta -kysymyksellä halusimme kartoittaa kyselyyn vastanneiden koulutustasoa, että onko koulutusta tai onko se jäänyt kesken. Kyselyyn vastanneita vain yhdellä (14,3 %) oli jäänyt koulu kesken, mutta kahdella vastanneista (28,6 %) oli taustana vain peruskoulu. Kahdella (28,6 %) vastanneista oli taustana lukio ja suurimmalla osalla eli vastanneista kuudella (85,7 %) oli käytynä ammattikoulua. Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto, joten määrien mukaan osa on valinnut myös peruskoulun, vaikka on mahdollisesti käynyt, joko lukion tai ammattikoulun, joten tämän vähän vääristää lukuja (kuvio 5).

8.2 Työelämä

Työelämä -kysymyksellä halusimme kartoittaa vastaajien tilannetta, että onko ollut työelämässä ollenkaan. Yllättäen jokainen vastaaja oli ollut työelämässä (kuvio 6).

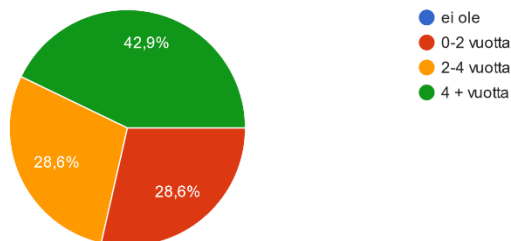
4. Oletko ollut työelämässä? (esim. Kesätyö, osa-aikatyö, keikkatyö yms.)
7 vastausta

Kuvio 6 Työelämä

Työkokemukseen liittyvä kysymys on jatkoa työelämään liittyviin kysymyksiin. Vastaajien työkokemuksen kartoituksella halusimme tietää, että onko työkokemusta kertynyt minkä verran. Vastaajista 42.9 % omasi yli neljän vuoden työkokemuksen. 28.6 % oli ollut työelämässä 2–4 vuotta ja loput vastanneista (28.6 %) 0–2 vuotta. Kukaan vastaajista ei ole ollut ilman minkäänlaista työkokemusta (kuvio 7).

5. Työkokemuksesi?
7 vastausta

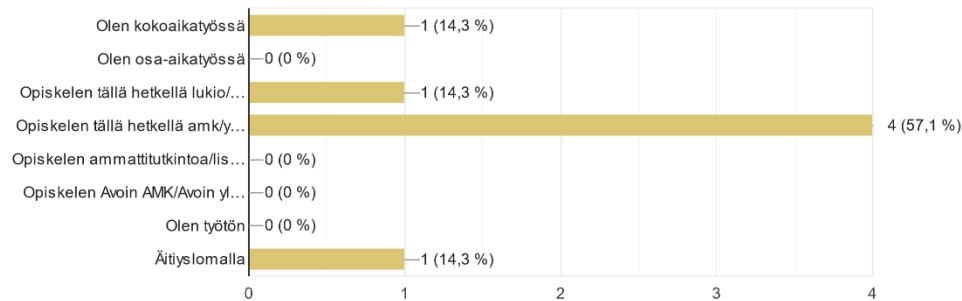
Kuvio 7 Työkokemus

Vastaajien tämänhetkisen tilanteen kartoituksella halusimme tietää, että onko vastaajan tämänhetkinen tilanne mikä (kuvio 8). Vastaajista suurin osa eli 57,1 % oli parhaillaan opiskelemassa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa, loput

vastanneista oli yksi (14,3 %) kokoaikatyössä, yksi lukiossa/ammattikoulussa (14,3 %) ja yksi äitiyslomalla (14,3 %).

6. Mikä tilanteesi on tällä hetkellä?

7 vastausta

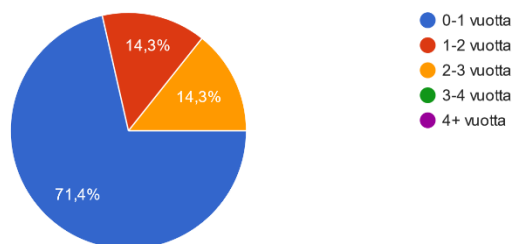
Kuvio 8 Tämänhetkinen tilanne

8.3 Kun olit työtön

Tässä kyselyn osiossa lähdettiin kartoittamaan henkilöiden tilannetta ennen työllistymistä edistävien palveluiden alkamista. Kyselyyn vastanneista 71,4 % on ollut työttömänä alle vuoden ennen kuin osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin. Loput 28,6 % on ollut työttömänä 1–3 vuotta ennen kuin osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin (kuvio 9).

7. Kuinka kauan työttömyytesi oli kestänyt ennen kuin osallistuit työllistymistä edistäviin palveluihin?

7 vastausta

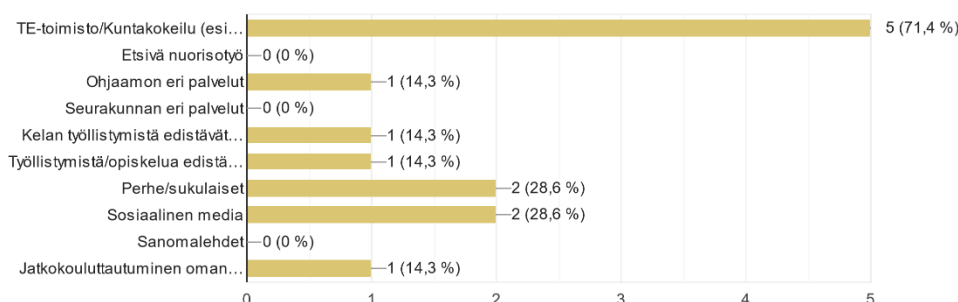

Kuvio 9 Työttömyyden kesto

Tällä “Mikä on auttanut työllistymisessä tai opiskelupaikan löytämisessä” -kysymyksellä halusimme tietoja siitä, että mistä vastaaja on kokenut saavansa apuja työllistymisessä tai opiskelupaikan saamisessa (kuvio 10). Tässä kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vastaus. Vastaajista suurin osa eli

viisi vastaajaa (71,4 %) koki saaneensa apua TE-toimistosta tai kuntakokeilusta. Kaksi vastaajista (28,6 %) kertoi saaneensa perhe/sukulaisilta tai toiset kaksi (28,6 %) sosiaalisesta mediasta. Yksi vastaus tuli kolmeen eri kohtaan (14,3 %), joka jakaantui Ohjaamon eri palveluihin, Kelan työllistymistä edistäviin palveluihin sekä työllistämistä edistävät palvelut hankkeisiin sekä yksi vapaa vastaus “jatkokouluttautuminen oman mielen mukaan.

8. Mikä on auttanut työllistymisessä tai opiskelupaikan löytymisessä? Voit vastata useamman.
7 vastausta

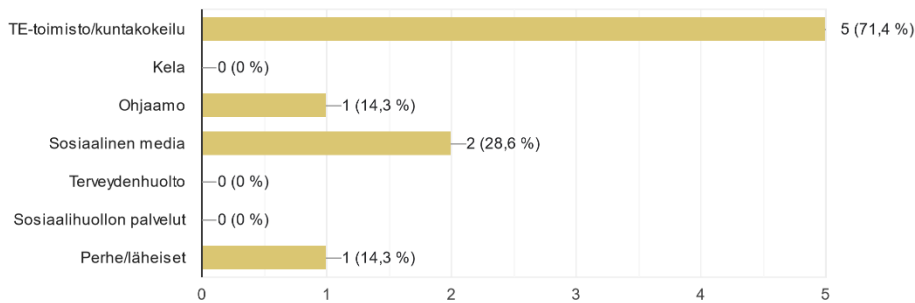
Kuvio 10 Työllistyminen/opiskelupaikan saanti

8.4 Työllistymistä edistävät palvelut

“Mistä sait tiedon työllistymistä edistäväistä palveluista”? -kysymyksellä halusimme saada tietoa siitä, että mistä vastaajat ovat saaneet tietoa eri palveluista. Tässä kysymyksessä oli mahdollista vastata useampaan eri vaihtoehtoon. Vastaajista suurin osa eli viisi (71,4 %) kertoi saaneensa palveluista tiedon TE-toimistosta ja kuntakokeilusta. Kaksi vastaajista (28,6 %) kertoi saaneensa tiedon sosiaalisen media kautta sekä yhden äänen (14,3 %) oli saaneet vaihtoehto ohjaamo sekä perhe/läheiset (kuvio 11).

9. Mistä sait tiedon työllistymistä edistävistä palveluista?

7 vastausta

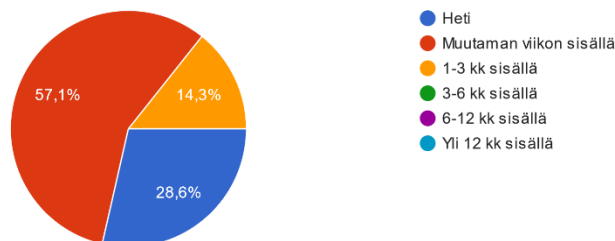

Kuvio 11 Tiedonsaanti

Halusimme tarkentaa aiempaa kysymystä, että kuinka pian vastaaja oli hakeutunut tiedon saannin jälkeen eri palveluihin. Vastaajista suurin osa eli 57,1 % oli hakeutunut palveluihin muutaman viikon sisällä. 28,6 % vastaajista oli hakeutunut palveluihin 1–3 kk sisällä ja 28,6 % vastaajista ilmoitti hakeutuneensa heti palveluihin (kuvio 12).

10. Kun sait tiedon työllistymistä edistävistä palveluista, hakeuditko itseäsi kiinnostavaan palveluun

7 vastausta

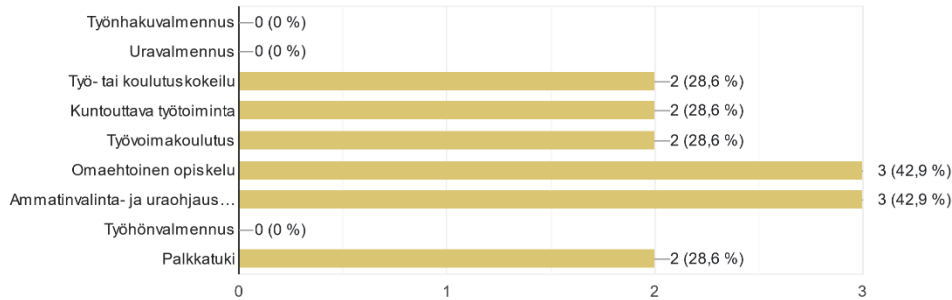

Kuvio 12 Palveluihin hakeutuminen

Tässä kysymyksessä halusimme tietää, että mitä työllistämistä edistäviä palveluita vastaajat ovat käyttäneet. Tässä kysymyksessä on voinut vastata myös useampaa vaihtoehtoon, jonka vuoksi määrät näyttävät suuremmilta. Vastaajista suurinta määrää eli kolme vastaajaa (42,9 %) ilmoitti osallistuneensa omaehtoiseen opiskeluun ja toiset kolme (42,9 %) ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluihin. Kaksi vastausta (28,6 %) olivat saaneet neljä eri palvelua eli työ- ja koulutuskokeilu, kuntouttava työtoiminta, työvoimakoulutus sekä palkkatuki (kuvio 13).

11. Mitä työllistymistä edistäviä palveluita olet käyttänyt? Voit valita useamman.

7 vastausta

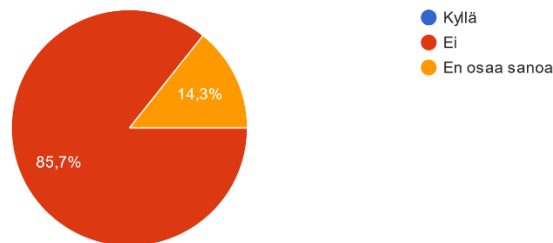

Kuvio 13 Palveluiden käyttö

Kysymyksessä 12. halusimme saada tietoa, että onko asiakas kokenut palveluiden pääsystä haastetta, jota kartoitimme tällä kysymyksellä. Vastaajista suurin osa (85,7 %) koki, että palveluihin pääsystä ei ole ollut haastetta ja 14,3 % vastaajista ei osannut sanoa, että oliko palveluihin pääsystä haastetta (kuvio 14).

12. Onko sinulla ollut vaikeuksia päästä työllistymistä edistäviin palveluihin?

7 vastausta

Kuvio 14 Palveluihin pääsy

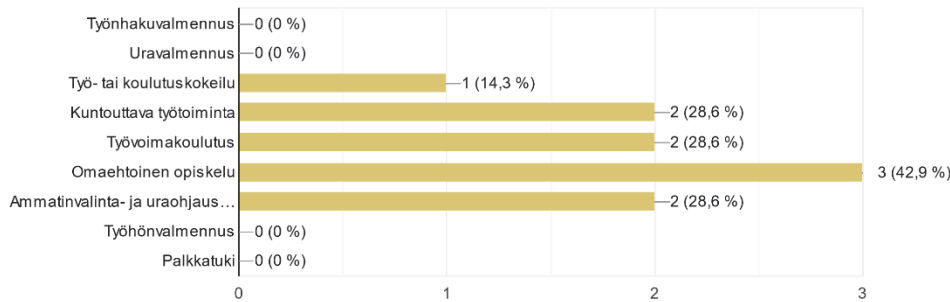
Kysymyksessä 13. kysyttiin, että "Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kertoisitko omin sanoin mistä vaikeudet ovat johtuneet?" Kukaan ei ollut vastannut edelliseen kysymykseen kyllä, joten tässä ei vastauksia, kuin yksi sanallinen "En vastannut kyllä".

Kysymyksessä 14. Halusimme saada tarkempaa tietoa eri palveluista, josta asiakkaat ovat kertoneet eniten hyötynensä. Tässä kysymyksessä oli myös mahdollista valita useampi vastaus. Omaehtoinen opiskelu sai kolme vastausta eli 42,9 %. kaksi vastausta eli 28,6 % oli jakaantunut kolmeen eri vaihtoehtoon,

jotka olivat kuntouttava työtoiminta, työvoimakoulutus sekä ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut. Lisäksi yksi vastaus (14,3 %) kannatti työ- ja koulutuskokeilua (kuvio 15).

14. Mistä työllistymistä edistävästä palveluista olet kokenut saavasi eniten hyötyä? Voit valita useamman.

7 vastausta

Kuvio 15 Mistä palveluista hyötynyt

Tässä kyselyn osiossa henkilöillä oli mahdollisuus antaa avointa palautetta työllistymistä edistävästä palveluista. Palautteeseen vastasi viisi henkilöä.

Kysymys 15. oli, että "Mikä työllistymistä edistävässä palveluissa on ollut hyvää ja mikä huonoa?" (kuvio 16).

"Sai tukea kun oli työttömänä mielenterveys ongelmien vuoksi. Sai myös ohjausta ja kannustusta päästä eteenpäin elämässä. Itse en kokenut mitään huonoa, sain paikan melko nopeasti otettuani yhteyttä oikeisiin tahoihin. Minulla tosin oli vuosien hoitosuhde mielenterveys palveluihin, joka varmasti nopeutti prosessia".

"Hyvää oli, että työvoimakoulutuksen päätteeksi sain vakituisen työpaikan. Huonoa oli se, että parista kymmenestä työvoimakoulutuksen suorittaneista työhön valittiin vain viisi henkilöä. Tuntui, että työnantaja käytti kesälle saatua "ilmaista työvoimaa" hyväkseen".

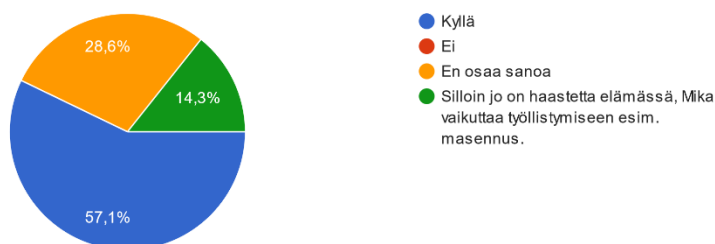
"Työnhakuvelvoite on liian tiukka (4 työpaikkaa kuukaudessa täysipäiväiselle opiskelijalle liian paljon). +Ymmärtävät ja mukavat virkailijat. -ajoittainen jonottaminen palveluihin".

“Paikasta riippuen. Ensimmäinen oli täydellinen kuntouttava toiminta ja sai apua masennukseen ja ahdistukseen ja sitä kautta kuntoutukseen kohti työelämää ohjaajat myös mahtavat ja tukevat. Toisessa paikassa oli huonompi olla. Vaadittiin todella paljon niin sanotusti samaa ku palkalliselta työntekijältä osaamista yms ilman oikeaa palkkaa, vaikka edelleen olin kuntouttavasti siellä”.

Kysymyksessä 16. haluttiin saada tietoa, että onko ollut palvelut olleet niin hyödyksi työ- tai koulupaikan saamisessa, että suosittelisi palveluita muillekin. Vastaajista 57,1 % eli yli puolet oli sitä mieltä, että kyllä suosittelisi muillekin, 28,6 % vastaajista eli kolmasosa ei osaa sanoa ja yksi vapaa vastaus oli ilmeisesti myös kyllä, mutta sanoilla *“Silloin jos on jo haastetta elämässä, mikä vaikuttaa elämässä esim. masennus”*

16. Suosittelisitko työllistymistä edistäviä palveluita muillekin työelämään tai koulutukseen pääsyn tueksi?

7 vastausta

Kuvio 16 Palveluiden suosittelu

Kysymys 17. Kuuluu, että “Jos suosittelet käyttämiäsi palveluita, niin mikä niissä oli parasta?” Tähän saatiin seitsemän vapaata vastausta, mutta yhdessä oli vain piste.

“Työkkärin aktiivisuus. Minulle soitettiin keväällä 2021, kun olin koronasulun vuoksi työttömänä aina ne pätkät, kun ravintolat olivat suljettuina. Olin siis pätkätöitä tekevä tarjoilija. TE-toimiston virkailija tiedusteli työtilannettani ja kysyi, olenko koskaan harkinnut korkeakouluopintoja. Olinhan minä, en vain koskaan ollut saanut aikaiseksi edes mietittyä alaa, jolle hakeutuisin. Pääsin TE-toimiston kautta ammatinvalintaohjaajalle ja parin kuukauden keskustelun jälkeen keksimme minulle sopivan alan, sekä sain työkkärin myöntämän tuen

omaehtoiseen opiskeluun. Tällä hetkellä opiskelen OAMK:ssa ja koen, että se taitaa olla hyvin pitkälti työkkärin palveluiden ansiota.”

“Ymmärrettiin oikeasti mielenterveyden häiriöiden aiheuttamat ongelmat ja miten ne vaikuttavat elämään ja osattiin tukea oikealla tavalla.”

“Mahdollisuus saada ns. jalkaa oven väliin työnantajien suuntaan, jotta työn saaminen voi helpottua.”

“Uraohjaus”

“Omaehtoinen opiskelu”

“Ensimmäisessä kuntouttavassa paikassa. Välittävät ohjaajat, muut samassa tilanteessa olevat nuoret.”

Kysymyksessä 18. Haluttiin saada palautetta ja kehitysideoita työllistymistä edistävien palveluiden kehitykseen. Kysymys oli, “Miten työllistymistä edistäviä palveluita voitaisiin mielestäsi kehittää?” Tähän saatiin seitsemän vastausta, joista kaksi viivaa, jolla kysymys ohitettu.

“En osaa sanoa.”

“Oulun palvelut on todella vaikeasti löydettävissä, niin somatiikan, mielenterveys, työllistymisen ja monien muiden palvelujen osalta. Mielestäni palveluviidakosta pitäisi tehdä selkeämpi ja helpommin löydettävä.”

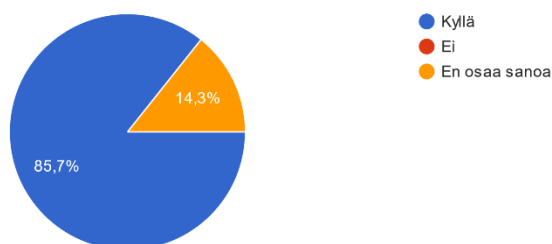
Työntekijöiden pakottaminen työnhakuun karenssin uhalla saisi olla vähäisempää. Työnhaun byrokratia on myös uuvuttavaa. Hakijan pitää usein hakea työpaikkoihin tai koulutuksiin, joihin hänellä ei ole mitään realistisia mahdollisuuksia, mutta toinen vaihtoehto olisi karenssi. “

“Enemmän yhteyttä ja kiinnostusta asiakkaisiin, ei ns. Liukuhihna meininkiä”

“Siirtää enemmän vastuuta itsetyöttömälle”

Kysymyksessä 19. haluttiin kartoittaa hyvinvoinnin kasvua työllistymistä edistävien palveluiden avulla. Kysymys oli “Koetko, että työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen lisäsi hyvinvointiasi?” Vastauksi saatiin seitsemän, joista 85,7 % prosenttia oli sitä mieltä, että palveluihin osallistuminen paransi hyvinvointia ja 14,3 % vastasi, että ei osaa sanoa (kuvio 17).

19. Koetko, että työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen lisäsi hyvinvointiasi?
7 vastausta

Kuvio 17 Palveluihin osallistuminen

Kysymyksessä 20. Haluttiin vielä antaa vapaa sana työllistymistä edistävien palveluiden vaikutuksesta hyvinvointiin. Kysymys oli “Kerro omin sanoin työllistymistä edistävien palveluiden vaikutuksesta hyvinvointiisi.” Vastauksia tuli seitsemän, joista yksi oli viiva, jolla menty kysymys ohi.

“Olen viimeinkin päässyt korkeakouluun ja valmistumassa vakituisesti ja turvallisesti työllistävään ammattiin. On huojentavaa, kun valmistuttuani minun ei tarvitse kärsiä enää työttömyydestä/pätkätöistä. Elämäni tuntuu vakaammalta nyt opiskelijana, kun elämälläni on jokin suunta.”

“Sai vertaistukea muilta nuorilta ja ymmärrystä ohjaajilta yms. Tuettiin ja ohjattiin vähän kaikilla elämän alueilla.”

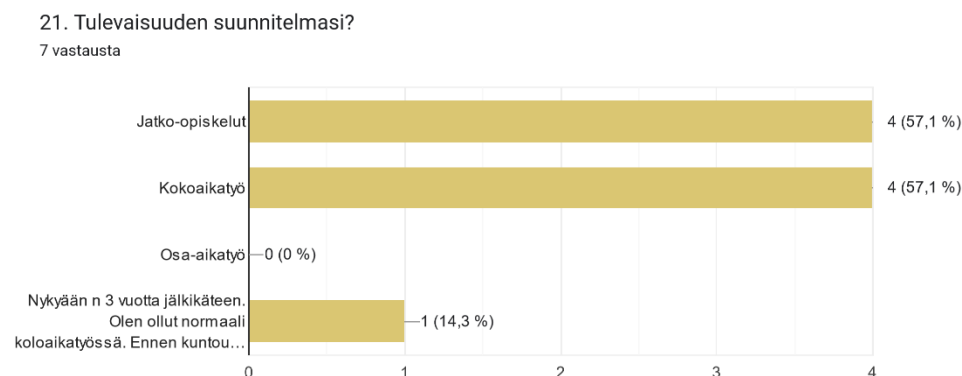
“Työvoimakoulutuksen kautta pääsin vakituiseseen työsuhteeseen. Kyseinen työnantaja kuitenkin paljastui melko huonoksi sekä työntekijöiden jaksamistaan rankasti hyväksi käyttäväksi työnantajaksi. Koin, että lopulta tälle työnantajalle työvoimakoulutus oli vain keino saada "halpaa työvoimaa" helpolla. “

“Olen päässyt takaisin arkeen.”

“Aktivoi ja palautti arjen rutiinit”

“Lisäksi rohkeutta. Itsetuntoa. Kun oli päivisin tekemistä vaikutti mielenterveyteen positiivisesti.”

Viimeisenä kysymyksenä kohdassa 21 haluttiin kartoittaa vastaajien tulevaisuuden suunnitelmia (kuviot 18). Kysymys oli “Tulevaisuuden suunnitelmat?”. Tässä kysymyksessä pystyi vastaamaan useampaan vaihtoehtoon. Kaksi vastausta vaihtoehtoa sai 4 vastausta eli 57,1 %, jotka olivat jatko-opiskelut ja kokoaikatyö. Yksi vastaus oli vapaa, jossa luki “Nykyään n 3 vuotta jälkikäteen. Olen ollut normaali koloaikatyössä. Ennen kuntouttavaa oli ajatus, ettei olisi koskaan mahdollista oman jaksamisen ja ahdistuneisuuden vuoksi.”

Kuvio 18 Tulevaisuuden suunnitelmat

9 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Lopuksi pohdimme aiheemme ja opinnäytetyömme ajankohtaisuutta ja sen eettisiä näkökulmia. Arvioimme työmme tavoitteiden saavuttamista, opinnäytetyöprosessia sekä saatuja tuloksia. Pohdimme myös omaa ammatillista kasvuamme peilaten sitä sosiaalialan kompetensseihin.

9.1 Johtopäätöksiä tuloksista

Taustakysymyksiä vastauksien perusteella kyselyyn vastaajien ikäjakaumaksi saatiin 21–29-vuotiaat, ja kuusi vastaajista oli naisia ja yksi mies. Opiskelutausta kysymyksen vastaukset jakaantuivat vähän hassusti, koska kysymykseen pystyi valitsemaan usean vastauksen eli tämä vääristää lopullisia vastauksia. Vastauksista kuusi kertoi opiskelutaustakseen ammattikoulun, kaksi lukion, kaksi peruskoulun ja yksi koulutukseni jääneen kesken. Voimme kuitenkin päätellä vastauksien perusteella ainakin kuudella vastaajista olevan ammattikoulu käytynä.

Työelämään liittyvien kysymyksiä avulla halusimme kartoittaa vastaajien työkokemusta, tämänhetkistä tilannetta sekä onko ollut ylipäätään olleenkaan työelämässä. Kaikki kyselyyn vastanneet olivat olleet työelämässä ja liki 50 % vastaajista oli työkokemusta yli neljä vuotta ja loppuilla vastaajilla työkokemus jakaantunut 0–2 vuoden ja 2–4 vuoden väliin. Vastaajista suurin osa eli neljä, on parhaillaan opiskelemassa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa, yksi ammattikoulussa tai lukiossa, yksi kokoaikatyössä ja yksi äitiyslomalla. Työllistymistä edistäviin palveluihin hakeutuneissa on siis suurin osa sellaisia, joilla työkokemusta on usea vuosi taustalla ja haluavat palveluista apua ja tukea, joko työllistymiseen tai jatko kouluttautumiseen.

Työttömyyteen liittyvissä kysymyksissä halusimme kartoittaa työttömyyden kestoa ennen työllistymistä edistäviin palveluiden osallistumista sekä sitä, että mikä on auttanut työllistymisessä tai eri palveluihin pääsyssä. Vastaajista yli 70 % kertoi työttömyyden kestäneen alle vuoden ja loppuilla 1–3 vuotta ennen työllistymistä edistäviin palveluihin osallistumista. Palveluihin ja työhön pääsyssä vastaajista myös yli 70 % kertoi saaneensa apua työllistymiseen TE-

toimistosta/kuntakokeilusta. Vastaukseen pystyi myös valitsemaan usean vastauksen, jonka vuoksi vastauksia oli tässäkin useampi. Vahvaksi kakkoseksi lisäksi nousivat tässä sosiaalinen media sekä perhe/läheiset. Vastauksista voimme päätellä, että suurimman osan työttömyys ei ole pitkittynyt ja sen kesto on ollut alle 12 kk ennen hakeutumista työllistymistä edistäviin palveluihin. Vastaajat ovat saaneet myös kyselyn perusteella hyvin apua työllistymiseen ja palveluihin pääsyyn TE-toimistosta ja kuntakokeilusta, mutta sosiaalinen media ja perhe/läheiset ovat myös edesauttaneet hyvin asioiden tiedoksi saannissa.

Työllistymistä edistävien palveluihin liittyvissä kysymyksissä halusimme kartoittaa, että mistä oli saanut niistä tiedon, kuinka nopeasti niihin hakeutui, mihin palveluihin on osallistunut, onko kokenut haastetta niihin pääsyssä sekä mistä palveluista on kokenut eniten hyötyneensä. Lopuksi oli mahdollisuus antaa vapaata palautetta niihin liittyen. Vastaajista yli 70 % kertoi saaneensa tiedon työllistymistä edistävästä palveluista TE-toimistosta tai kuntakokeilusta ja loput vastaukset jakaantuivat ohjaamon, sosiaalisen median ja perheen/läheiset kesken. Vastauksien perusteella suurin osa eli liki 60 % vastanneista oli hakeutunut työllistymistä edistäviin palveluihin heti muutaman viikon sisällä niistä tiedon saatuaan, liki 30 % meni yli vuosi, että hakeutui ja liki 15 % 1–3 kk. Aiempien kysymyksien perusteella työttömyys oli kestänyt alle vuoden ennen hakeutumista työllistymistä edistäviin palveluihin ja vastaajista 60 % oli hakeutunut muutamaan viikon sisään palveluihin niistä tiedon saatuaan. Eli vastauksien perusteella heti työttömyyden alkaessa asiakkaalle on hyvä kertoa mahdollisimman laajasti eri palveluista ja vaihtoehdoista, sillä niihin on lähdetty muutaman viikon sisällä, kun niistä on saanut tiedon ja tämän avulla asiakas saadaan mahdollisimman nopeasti takaisin työ-/tai opiskeluelämään ja asiakkaan työttömyys ei pitkity.

Seuraavassa kysymyksessä halusimme kartoittaa, että mitä työllistymistä edistäviä palveluita vastaajat ovat käyttäneet ja annoimme mahdollisuuden valita tähänkin useamman vaihtoehdon. Vastauksia tuli useita useaan eri vastaukseen. Eniten vastauksia eli kolme saivat kuitenkin sekä omaehtoinen opiskelu, että ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut. Toiseksi eniten vastauksia eli kaksi saivat työ- ja koulutuskokeilu, kuntouttava työtoiminta, työvoimakoulutus ja palkkatuki.

Vastauksien suuresta jakaumasta voimme päätellä, että vastaajat ovat käyttäneet useaa eri työllistymistä edistävää palvelua. Kysyttäessä, että onko palveluiden pääsyssä koettu hankaluuksi, niin vastaajista kukaan ei kertonut kokeneensa palveluiden pääsyssä olleen haastetta. Halusimme vielä tehdä tarkentavan kysymyksen, että mistä työllistymistä edistävästä palveluista koki hyötyvänsä eniten. Tässä pystyi kanssa valitsemaan usean vaihtoehdon, jonka vuoksi vastauksien jakaantuminen oli laaja. Niukasti eniten kannatusta sai kuitenkin omaehtoinen opiskelu, toiseksi eniten vastauksia jakaantuivat kuntouttavaan työtoimintaan, työvoimakoulutukseen sekä ammatinvalinta- ja uraohjauspalveluihin ja kolmanneksi eniten vastauksia sai työ- ja koulutuskokeilu.

Työllistymistä edistävien palvelujen avoimessa palautteessa usea vastaaja kertoi työllistymistä edistävien palveluiden auttaneen esimerkiksi mielenterveyshaasteissa, kun olivat saaneet hyvää ja arvostavaa kohtaamista, niin työntekijöiltä kuin toisilta nuorilta. Niiden avulla usea koki saavansa arkeen rytmiiä ja saaneensa arjen hallintaan. Kuntouttava työtoiminta sai yhden vastaajan osalta kiitosta toisesta paikasta, josta oli kokenut saavansa apua ahdistuksessa ja masennuksessa, toisessa paikassa oli taas kohdeltu kuin työntekijää vaatimuksien suhteen ja tässä paikassa ei ollut hyvä olla. Yksi vastaaja oli saanut työvoimakoulutuksen jälkeen vakituisen työpaikan, joka tuntui hyvältä. Ristiriitaisia tunteita herätti kuitenkin se, että työvoimakoulutuksen lopuksi 20 sen käyneestä töihin pääsi vain viisi, joka oli tuntunut, että työnantaja oli käyttänyt ilmaista työvoimaa hyväkseen. Työnhakuveloitteesta annettiin myös palautetta, että kuinka päätoimiselle opiskelijalle 4 työpaikan hakeminen kuukaudessa on liian paljon. Kiitosta sai ymmärtäväiset ja mukavat virkailijat, mutta ajoittainen jonottaminen palveluihin sai miinusta.

Seuraavassa kysymyksessä kysyttiin, että suosittelisiko työllistymistä edistäviä palveluita muillekin avuksi työelämään tai koulutukseen pääsemiseen ja yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että suosittelisi niitä muillekin, kolmas osa ei osannut sanoa ja yksi muu vastaus suosittelee, jos on elämässä haastetta jo muutenkin. Eli vastauksien perusteella suurin osa on kokenut työllistymistä edistävät palvelut hyödyttäväksi matkalla työhön tai koulutukseen.

Seuraavassa kysymyksessä oli mahdollisesti avata avoimella vastauksella sitä minkä koki työllistymistä edistävissä palveluissa parhaaksi. Yksi vastaaja oli avannut omaa tilannettaan tarkasti, koska koki tämänhetkisen tilanteensa olevan TE-toimiston ansiota. Eli TE-toimiston aktiivisuus ja ohjaus palveluihin koettiin hyväksi; virkailija oli ehdottanut opintoja ja ohjannut ammatinvalinnan ohjaajalle, jonka kanssa yhteistyössä parin kuukauden jälkeen löytyi oma ala, joihin hakeutui ja sai niihin omaehtoisen opiskelun tuen. Ohjauksen avulla on päässyt etenemään pätkätöistä ammattikorkeakoulu opintoihin. Yhdessä vastauksessa kerrottiin, että mielenterveyden häiriöiden ymmärrys oli hyvä asia, kun tiedostettiin, että miten ne vaikuttavat elämään ja osattiin tukea asiakasta hänen tilanteessaan. Yhdessä vastauksessa kerrottiin, että palveluiden avulla sai ovia auki työnantajien suhteen, jonka avulla työnsaanti voi jatkossa helpottua. Uraohjaus oli yhden vastaajan mielestä parasta ja yhden taas omaehtoinen opiskelu. Yksi vastaaja kertoi taas toisen kuntouttavan paikan olleen parasta, jossa oli saanut välittäviltä ohjaajilta tukea sekä samassa tilanteessa olevien toisten nuorien vertaistuki. Vastauksien perusteella palveluihin ollaan hyvin tyytyväisiä ja juuri asiakkaan aidolla kohtaamisella ja sen mukaan palveluihin ohjaamisella saadaan hyviä tuloksia - jokainen löytää juuri omaan tilanteeseensa sopivan palvelun.

Seuraavassa kysymyksessä oli mahdollista kertoa vapaasti kehitysideoita työllistymistä edistäviin palveluihin. Yksi vastaaja kertoi, että palveluista (mm. somat iikka, mielenterveys, työllistyminen) oli hankala löytää tietoa, toivoi palveluviidakosta kaiken kaikkiaan helpommin löydettävää ja selkeämpää. Yksi vastaaja koki työnhakuvelvoitteen toteuttamisen pakon ja karenssin uhalla huonoksi sekä työnhaun byrokratian uuvuttavaksi. Koki myös, että on haastava hakea töihin ja kouluun paikkoihin, joihin ei todellista mahdollisuutta edes päästä, mutta karenssin uhalla on toimittava niin. Yksi vastaaja toivoi enemmän yhteyksiä ja kiinnostumista asiakkaisiin, eikä liukuhihnalla toteutusta. Yksi vastaaja toivoi, että vastuuta siirrettäisiin enemmän itse työttömälle. Jokainen saatu kommentti oli tärkeä ja nostettiin esiin tärkeitä asioita, joihin toivottiin muutoksia.

Yksi opinnäytetyömme tutkimuskysymyksistä oli saada kehittämisideoita työllistymistä edistäviin palveluihin. Koska vastausprosentti jäi hyvin pieneksi,

myös palautteen määrä oli vähäinen. Yksi kehittämisidea nousi kuitenkin esille kysymyksessä 7. Osa vastanneista oli ollut työttömänä yli vuoden ennen kuin osallistui työllistymistä edistäviin palveluihin. Vuosi on pitkä aika ja sen aikana ihminen voi syrjäytyä yhteiskunnasta, joten mielestämme tähän asiaan on hyvä panostaa. Kun pidetään siirtymät työttömyydestä palveluihin miniminä, voidaan edistävien palveluiden hyötyjä mahdollisesti lisätä. Kysymyksessä 9 halusimme selvittää mistä vastanneet olivat saaneet tiedon työllistymistä edistävästä palveluista. Selkeimmin tulivat esille TE-toimista ja sosiaalinen media ja uskommekin, että nämä ovat tällä hetkellä eniten käytetyt palvelut. Kehittämisideana tuli esille se, että juuri näihin verkostoihin kannattaa panostaa; tuoda palveluiden näkyvyyttä esille, madaltaa kynnystä niihin hakeutumisessa. Avoimia vastauksia tulkittaessa tuli esille se, kuinka osa vastaajista oli kokenut hyvänä sen, että olivat saaneet samalla apua myös omiin mielenterveysongelmiin ja osaavilta ohjaajilta tukea. Kehittämisideana voidaan pitää myös sitä; miten työllistymistä edistäviin palveluihin voitaisiin tulevaisuudessa yhdistää mielenterveysongelmista kärsivien asiakkaiden kokonaisvaltainen ammattitaitoinen tukeminen?

Hyvinvointiin liittyen oli kaksi kysymystä, joissa kysyttiin, että kokivatko vastaajat työllistymistä edistävien palveluiden lisänneen hyvinvointia ja toisessa sai kertoa vapaasti omin sanoin, että miten koki niiden vaikuttaneen hyvinvointiin. Koimme näiden kysymysten olevan tärkeitä, koska on paljon tutkittua tietoa siitä, kuinka työ vaikuttaa ihmisen elämään tuoden siihen sisältöä, yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä muita hyvinvointiin vaikuttavia asioita. Nämä olivat meille tärkeitä kysymyksiä myös sen vuoksi, että koko opinnäytetyömme ajan olimme sitä mieltä, että opinnäytetyömme ja hyvinvointi aiheena kulkevat käsi kädessä. Vastaukset kertovat meidän ajatuksien olleen ihan oikeita. Vastaajista kuusi oli sitä mieltä, että työllistymistä edistävät palvelut paransivat hyvinvointia ja yksi ei osannut sanoa, eli todella suuri merkitys on ollut hyvinvoinnin kasvulla työllistymistä edistävien palveluiden myötä. Vapaassa palautteessa kerrottiin, että kuinka yksi vastaaja on valmistumassa ammattikorkeakoulusta vakituisesti ja turvallisesti työllistävään ammattiin, eikä enää tarvitse kärsiä työttömyydestä tai pätkätöistä. Kokee elämänsä jo nyt opiskelijana vakaammaksi, koska elämällä on nyt joku suunta. Yksi vastaaja kertoo vertaistuen merkityksen olleen tärkeässä

roolissa sekä ohjaajien ymmärryksen ja tuen liki jokaisella elämän alueella. Työvoimakoulutuksen avulla yksi vastaaja kertoi saaneensa vakituisen työsuhteen, joka kuitenkin paljastui huonoksi työnantajaksi, joka käytti hyväkseen opiskelijoiden avulla saatua työvoimaa. Kaksi vastaajaa kertoi, että hyvinvointi kasvoi palveluiden avulla, koska se aktivoi ja pääsi kiinni takaisin arkeen. Yhden vastaajan rohkeus ja itsetunto kasvoi sekä palveluihin osallistumisen kautta, kun oli tekemistä päivisin, niin vaikutti positiivisesti mielenterveyteen. Kaikki nämä vahvistavat tietoa siitä, kuinka työ tukee ihmisten mielenterveyttä ja hyvinvointia. Työ tuo arkeen pysyvyyttä ja säännöllisyyttä, se tuo sisältöä ihmisen elämään. Työ ei ole pelkästään toimeentulon lähde vaan sen avulla ihminen pääsee toteuttamaan itseään, oppimaan uutta ja antaa mahdollisuuden vaikuttaa asioihin. Nämä kaikki lisäävät tunnetta yhteenkuuluvuudesta sekä vahvistavat yhteiskunnallista osallisuutta.

Viimeisenä kysymyksenä oli vastaajien tulevaisuuden suunnitelmat ja vastauksessa oli mahdollista valita usea vaihtoehto. Neljä vastausta on saanut sekä jatko-opiskelut että kokoaikatyö ja yksi vapaa vastaus, jossa kertoo kolme vuotta palveluihin osallistumisen jälkeen olevan edelleen kokoaikatyössä, vaikka ennen kuntouttavaan osallistumista, ettei olisi koskaan mahdollista oman jaksamisen ja ahdistuneisuuden vuoksi.

Lopuksi voisi todeta, että kaikista vastaajista suurin osa eli neljä, on parhaillaan opiskelemassa ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa, yksi ammattikoulussa tai lukiossa, yksi kokoaikatyössä ja yksi äitiyslomalla, joten vastauksien perusteella voidaan jo päätellä, että jokaisen tie on edennyt työttömyydestä, joko jatko-opintoihin tai työhön. Työllistymistä edistävillä palveluilla on koettu olleen tarve ja niistä koettu olevan apua niin hyvinvoinnissa, työllistymisessä, opiskeluissa sekä jatko-opiskeluissa.

9.2 Ammatillinen osaaminen

Opinnäytetyömme tuli täyttää myös sosiaalialan opinnäytetyön kriteerit. *”Sosionomin ammattialan ydinosaamista kuvataan ammattialan kompetenssien kautta. Kompetensseissa korostuu käytännön kehittämistoiminta ja siihen liittyvä*

tiedontuotanto. Sosiaalialalla pääpaino on asiakastyön menetelmien ja työkäytäntöjen kehittämisessä. Sosionomin koulutus antaa laaja-alaista sosiaalialan osaamista sekä syventävää erityisosaamista”. (Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas: Sosiaali-, terveys- ja kirkon alan perustutkintojen opinnäytetyöt.)

Opinnäytetyöprosessimme alkoi syyskuussa 2021. Alkuperäinen suunnitelmamme oli toteuttaa opinnäytetyö yhdessä toimeksiantajan kanssa, mutta Covid-19-pandemia toi omat haasteensa opinnäytetyön toteuttamiseen, joten päätimme toteuttaa opinnäytetyön ilman yhteistyötahoa. Aihe oli meille heti alusta alkaen selkeä, koska halusimme hyödyntää opinnäytetyössämme omaa osaamistamme, mutta halusimme myös omien sen hetkisten työpaikkojemme hyötyvän opinnäytetyöstämme. Kyselyn kohdeikäryhmä tarkentui opinnäytetyön alussa. Aikaisempaa dataa kyseisestä aiheesta ei myöskään ollut, joten halusimme tuottaa opinnäytetyöllämme uutta tietoa.

Opinnäytetyön prosessi kehitti meitä oppijoina, työntekijöinä sekä valmisti meitä tulevaan sosionomin ammattiin. Itse kirjoitusprosessi ja koko opinnäytetyön aikana tehty pohdinta osoittautui meille todella haastavaksi, mutta mieluisaksi koska aihe oli meitä kiinnostava. Alusta alkaen olemme kulkeneet tätä matkaa yhdessä. Päätimme jo heti alussa, että teemme opinnäytetyön parina ja olemme olleet päätökseen hyvin tyytyväisiä. Yhdessä tekeminen, pohtiminen ja vaikeiden asioiden jakaminen työparin kanssa on ollut antoisaa ja on tuonut opinnäytetyöhömmme paljon uusia ja laajempia näkökulmia. Vuorovaikutus kahden opiskelijan välillä kehittyi opinnäytetyön edetessä. Löysimme opinnäytetyön edetessä omat roolimme opinnäytetyön tekijöinä, ja osallistuminen opinnäytetyön tekoon on ollut tasavertaista, vaikkakin välillä toinen on joutunut tekemään enemmän kuin toinen johtuen erilaisista elämän tilanteista. Haasteeksi opinnäytetyötä tehdessä koimme meidän välimatkamme toisiimme. Työstimme opinnäytetyötämme täysin etänä, joten ajoittain ongelmaksi muodostut tekniset ongelmat, kun yhteydet eivät toimineet. Tämän prosessin aikana olemme kuitenkin oppineet ihan eri tavalla hyödyntämään erilaisia oppimismenetelmiä ja järjestelmiä.

Haasteeksi opinnäytetyössämme muodostui vastaajien tavoittaminen. Vastaajia oli vaikea tavoittaa ja saada vastaamaan kyselyyn, koska kyselyyn ei ollut pakko vastata eikä siihen liittynyt palkintoa vastaamalla. Tämä viivästytti myös aikataulua, koska vastausaikaa kyselylle pidennettiin. Tutkimus saatiin kuitenkin lopulta suoritettua aikataulussa. Kyselylomakkeen laatiminen oli yllättävän hankalaa. Tavoitteenamme oli tehdä kyselystä mahdollisimman helppolukuinen, joten kysymykset muotoiltiin uudelleen usein. Kun ensimmäinen kyselylomake oli laadittu, sen kävivät läpi opinnäytetyön ohjaajat. Heiltä saadun palautteen perusteella muokkasimme kyselyä. Sähköisen kyselyn tekeminen oli meille uutta mutta vaivatonta, sillä mahdollisten virheiden korjaaminen ja muokkausten tekeminen ei vaatinut koko kyselyn uudelleen aloittamista.

Keskustelujen määrä olisi voinut olla suurempi näin jälkikäteen ajateltuna. Usein yhteisten pohdintojen aikana olemme todenneet tarkoittavamme loppujen lopuksi samaa asiaa, vaikkakin olemme asian muotoilleet eri tavalla. Onnistumisen hetkiä opinnäytetyön aikana on ollut paljon, olemme osanneet iloita pienistä, koska työn edistyminen on ollut molemmille tärkeää.

Opinnäytetyössämme on kaksi ohjaavaa opettajaa. Molemmat opettajamme ovat ohjanneet opinnäytetyömme prosessin kulkua etäyhteyden kautta. Olemme olleet useampaan kertaan yhteydessä ohjaaviin opettajiimme, jotka auttoivat aina, kun tarvitsimme ohjausta opinnäytetyöhömmme.

Vastausten määrä jäi mielestämme liian vähäiseksi. Olemme yllättyneitä vastausten vähyydestä, koska oletimme, että kohderyhmäämme löytyisi enemmän sosiaalisten kanavien kautta, joita käytimme. Olemme pohtineet, karsiko sähköisesti toteutettu kysely vastaajia, koska sähköisiä kyselyitä on nykyisin todella paljon. Voimme pitää kyselyä viitteellisenä ja validina, mutta reabiliteetti saattaa muuttua otannan kasvaessa. Kyselymme voi toimia pohjana mahdollisille jatkotutkimuksille.

Opinnäytetyöprosessi vahvisti meidän osaamistamme sosionomin osaamisvaatimuksien eli kompetenssien parissa. Pohdimme ja opimme paljon etenkin sosiaalialan eettisestä osaamisesta sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-

arvon edistämisestä. Olemme työskennelleet heikommassa asemassa olevien henkilöiden kanssa, joten meidän on osattava asettua heidän asemaansa. Tuloksia avatessa ja analysoidessamme koimme tästä osaamisesta olevan apua. Opinnäytetyömme yksi suurimmista saavutuksista oli oppia ja oivaltaa lisää ehkäisevästä työstä ja varhaisen tuen merkityksestä.

Yksi sosiaalialan kompetensseista on asiakastyön osaaminen, jolla tarkoitetaan vuorovaikutusta asiakkaan ja työntekijän välillä, sekä kyky osata soveltaa teoreettista työorientaatiota, että työmenetelmiä. (SOAMK, 2023.). Mielestämme tämä kompetenssi toteutui opinnäytetyössämme kyselyn kautta.

Toinen sosionomin kompetenssin osa-alue on eettinen osaaminen. Sillä tarkoitetaan sosiaalialan arvojen ja ammattieettisten periaatteiden noudattamista, sekä toimimaan niiden mukaisesti. (SOAMK, 2023.). Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys kulkevat käsi kädessä. Suomen akatemian tutkimuseettisissä ohjeissa painotetaan sitä, kuinka tutkijan on noudatettava rehellisyyttä, tarkkuutta ja otettava huomioon muut tutkijat, jotka ovat aihetta jo tutkineet (Tuomi, J., & Sarajärvi, A. 2009.) Huomioimme opinnäytetyön eettisyyttä lähdeviitteiden asianmukaisella käytöllä, silloin kun käytettiin oman tutkimuksen ulkopuolisia lähteitä (Vilkkä 2007, 165.) Opinnäytetyössämme kuvaamme opinnäytetyön prosessia ja sen eri vaiheita tarkoin, joka omalta osaltaan lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Ihmisarvon kunnioitus on meille tärkeä osa tutkimuksen eettisyyttä. Huomioimme koko opinnäytetyön prosessin ajan luottamuksellisuuden. Kyselylomakkeen yhteydessä julkaistiin saatesanat, josta ilmeni kyselyyn osallistumisen olevan vapaaehtoista ja vastaamisen tapahtuvan anonymyminä. Saatekirjeeseen laitettiin myös maininta, että tuloksia ja vastauksia käsitellään vain opinnäytetyön kirjoittajien toimesta. Näillä tuemme hyvän tieteellisen käytännön toteutumista, eikä kyselyyn osallistujia pystytä tunnistamaan. (Vilkkä 2007, 164.)

Pohdimme tutkimuksen eettisyyttä jo valitessamme opinnäytetyön aihetta. Aiheen valintaa voidaan pitää yhtenä tutkimuksen eettisenä kysymyksenä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 26.)

Kyselylomakkeen sisältö suunniteltiin huolellisesti, jotta kysymykset olivat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Jokainen kysymys käytiin läpi yksityiskohtaisesti pohtien mitä kullakin kysymyksellä mitataan ja onko se tarkoituksenmukainen. Myös kyselylomakkeen ulkoasusta pyrittiin rakentamaan mahdollisimman selkeä ja loogisesti etenevä. (Vilkkä 2007, 63–67). Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen on myös osa sosionomien kompetensseja. Sillä tarkoitetaan kykyä osata hyödyntää erilaisia yhteisösosiaalityön, yhteiskunnallisen vaikuttamisen, sekä viestinnän keinoja. (SOAMK, 2018.). Kyselylomakkeen keinoin toteutuminen tätä kompetenssia.

Opinnäytetyön tavoitteena oli sekä laadullisen että määrällisen tutkimuksen menetelmien avulla selvittää mistä palveluista nuoret ovat kokeneet hyötyvänsä työllistyessään tai saadessaan uuden opiskelupaikan. Halusimme myös selvittää tekijöitä, jotka ovat mahdollisesti vaikuttaneet työllistymiseen tai opiskeluihin. Tavoitteena oli saada nuorten ääni kuuluviin ja saada heidän näkökulmansa esille aiheesta.

Opinnäytetyön aiheen valintaan vaikutti kiinnostuksemme työllistymistä edistäviin palveluihin sekä nuorten yhteiskunnalliseen asemaan. Nuorten syrjäytyminen on yhteiskunnallisesti ajankohtainen aihe.

Sosionomin kompetenssien yksi osa-alue on sosiaalialan palvelujärjestelmien osaaminen. (SOAMK, 2018.). Tämän osa-alueen toteutuminen näkyi pääsääntöisesti teorian tuominen työhömmä. Opinnäytetyön aikana kertosimme jo osaamaamme, mutta samaan aikaan toimme esille tämänhetkisen palvelujärjestelmän työllistymistä edistävien palveluiden näkökulmasta.

Yksi sosionomin kompetensseista on johtamisosaaminen. Johtamisosaaminen opinnäyteprosessissamme siten, että molemmat meistä osaltaan toteutti johtamisen roolia.

LÄHTEET

Aho, T., Linnanmäki, Mustonen, N. & Rotko, T. 2011. Kapeneeko kuilu?: Tilannekatsaus terveyserojen kaventamiseen Suomessa 2007–2010. Raportti / Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL): 8/2011. Viitattu 23.5.2023. <https://www.julkari.fi/handle/10024/80012>

Alavaikko, M. & Suikkala, A. Osallistavan ja tutkivan kehittämisen opas: Opinnäytetyön raportin rakenne. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla <https://libguides.diak.fi/tutkehopas>

Aluehallintovirasto n.d. Etsivä nuorisotyö. Verkkosivu. Viitattu 29.5.2023.

Eskola, J. & Suoranta, J. (2000). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 4. painos. Tampere: Vastapaino.

Hiilamo, H., Määttä, A., Koskenvuo, K., Pyykkönen, J., Räsänen, T. & Aaltonen, S. 2017. Nuorten osallisuuden edistäminen. Selvitysmiehen raportti. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Tampere: Juvenes Print. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/133266/Puheenvuoro_11_978-952-493-298-1.pdf

Hämäläinen, U. & Tuomala, J. 2013. Faktaa nuorisotyöttömyydestä. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Viitattu 17.8.2023. http://www.vatt.fi/file/policybrief/vatt_policybrief_22013.pdf

Ihalainen, J. & Kettunen, T. 2016. Turvaverkko vai trampoliini : sosiaaliturvan mahdollisuudet. 10. uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Ijäs, T. 2021. Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten kokemukset ja tukeminen myönteisen tunnistamisen avulla. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus ja koulutusmateriaali MIELI ry:lle. Opinnäytetyö. LAB-ammattikorkeakoulu.

Ilves, E. & Lahti, N. 2012. HYVINVOINTIA VAI SYRJÄYTYMISTÄ? Nuoren aikuisen elämänvaihe yhteiskunnan paineen alla. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Viitattu 30.5.2023. <https://core.ac.uk/download/pdf/38077322.pdf>

Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023. Koulutuskokeilu. Viitattu 30.5.2023. <https://toimistot.te-palvelut.fi/lappi/koulutuskokeilu>

Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023. Työnhaku- ja uravalmennukset. Viitattu 30.5.2023. <https://toimistot.te-palvelut.fi/pohjois-pohjanmaa/valmennus>

Julkiset työ- ja elinkeinopalvelut 2023. Ohjaamo - ohjausta nuorille. Verkkosivu. Viitattu 29.5.2023. <https://toimistot.te-palvelut.fi/pohjanmaa/ohjaamo>

Koulutuksen ja työn ulkopuolella olevat (NEET) nuoret, katsaus tilanteeseen ja toimenpiteisiin. 2019. Viitattu 25.5.2023.

[https://okm.fi/documents/1410845/4449678/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulko+puolella+olevat+\(NEET\)+nuoret,+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin/51231944-1fc0-ef0b-fc7a-afc6c975b010/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+\(NEET\)+nuoret,+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin.pdf](https://okm.fi/documents/1410845/4449678/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulko+puolella+olevat+(NEET)+nuoret,+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin/51231944-1fc0-ef0b-fc7a-afc6c975b010/Koulutuksen+ja+ty%C3%B6n+ulkopuolella+olevat+(NEET)+nuoret,+katsaus+tilanteeseen+ja+toimenpiteisiin.pdf)

Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 28.12.2012/916. Viitattu 31.5.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120916>

Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 2.3.2001/189. Viitattu 28.5.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010189#L4P13b>

Leinonen, M., Otonkorpi-Lehtoranta, K. & Heiskanen, T. 2017. Kyselyhaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen & P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 87–110.

Leskisenoja, E. & Sandberg, E. 2019. Positiivinen pedagogiikka ja nuorten hyvinvointi. PS-kustannus.

Luhtanen, S. & Pulkkinen, L. 2015, "Syrjäytymisvaarasta yhteiskuntaan" Nuorten omakohtaisia kokemuksia matkan varrelta. Opinnäytetyö. Mikkelin ammattikorkeakoulu. Viitattu 28.11.2021.

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/93067/Luhtanen_Suvi_ ja_Pulkkinen_Liisa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Nurmi, J-E., Ahonen, T., Lyytinen, H., Lyytinen, P., Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. 2014. Ihmisen Psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.

Oulun kaupunki n.d. Työllisyyttä edistävät hankkeet. Verkkosivusto. Viitattu 29.5.2023. <https://www.ouka.fi/oulu/tyo-ja-elinkeinot/tyollistamishankkeet>

Roponen, M. 2010. Tuetun työn merkitykset yksilön hyvinvoinnille. Tutkimus työntekijöiden kokemuksista SPR:n Kontti-kierrätystavaratalojen työstä. Tampereen yliopisto. Pro gradu-tutkielma. Viitattu 1.5.2023. Löytyy osoitteesta: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81556/gradu04281.pdf>

Saikkumäki, P., Joensuu, M., Männistö-Inkinen, V. & Poutanen, J. (toim.) "Täällä ei sanota, että ei kuulu meille" Työkykyohjelman arviointi- ja seurantatutkimuksen loppuraportti. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL). Raportti 2/2023. Helsinki 2023. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146472/URN_ISBN_978-952-408-023-1.pdf?sequence=1

SOAMK SOSIAALIALA 2023. <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>

THL - terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2023. Nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Viitattu 17.8.2023. Löytyy osoitteesta: <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/hyvinvointi-ja-terveys/nuorten-syrjaytymisen-ehkaisy>

Tilastokeskus. Työvoimatutkimus. 2021. Viitattu 28.11.2021.

https://www.stat.fi/til/tyti/2021/10/tyti_2021_10_2021-11-23_tie_001_fi.html

Tilastokeskus. Katsaus 4.4.2023. Työvoimatutkimus 2022. Viitattu 31.5.2023.

<https://www.stat.fi/julkaisu/cl8e9iaj0j1y70avukedyye4c>

Toivonen, L. 2010. Alueellisen työttömyyden pysyvyys Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Viitattu 30.5.2023.

<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/22997/URN:NBN:fi:juu-201002271291.pdf?sequence=1>

Työ- ja elinkeinoministeriö, n.d. Pohjoismainen työvoimapalvelumalli. Viitattu

22.5.2023. <https://tem.fi/pohjoismainen-tyovoimapalvelumalli>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2023. Työnvälityksen vuositilatot vuonna 2022. Helsinki. Viitattu 31.5.2023.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164650/2%20Tilastotiedote%202023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Työllisyyskatsaus 2023. Työttömät työnhakijat sukupuolen ja ikäryhmän mukaan. Viitattu 31.5.2023.

<https://www.temtyollisyyskatsaus.fi/graph/tkat/tkat.aspx?ssid=230420135817863&ely=12&lang=FI&top=1&sub=13#>

Työttömyysturvalaki 30.12.2002/1290. Viitattu 28.5.2023.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20021290>

Työmarkkinatori 2023a. Ammatinvalinta- ja uraohjaus. Viitattu 30.5.2023.

[Ammatinvalinta- ja uraohjaus - Palvelut - Työmarkkinatori \(tyomarkkinatori.fi\)](https://tyomarkkinatori.fi/ammatinvalinta-ja-uraohjaus-palvelut-tyomarkkinatori)

Työmarkkinatori 2023b. Kuntouttava työtoiminta. Viitattu 30.5.2023.

<https://tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/ura-ja-tyosuhde/tyoelamaan-palaaminen/kuntouttava-tyotoiminta>

Työmarkkinatori 2023g. Omaehtoinen opiskelu. Viitattu 31.5.2023.

[Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella - Palvelut - Työmarkkinatori \(tyomarkkinatori.fi\)](https://tyomarkkinatori.fi/omaehtoinen-opiskelu-tyottomyyssetuudella-palvelut-tyomarkkinatori)

Työmarkkinatori 2023h. Palkkatuki. Viitattu 15.4.2023. [Palkkatuki työnhaun apuna - Palvelut - Työmarkkinatori \(tyomarkkinatori.fi\)](https://tyomarkkinatori.fi/palkkatuki-tyonhaun-apuna-palvelut-tyomarkkinatori)

Työmarkkinatori 2023e. Työhönvalmennus. Viitattu 30.5.2023.

<https://tyomarkkinatori.fi/palvelut/9fa70bef-19a3-4a21-8f4f-4e9559d2eb45/tyohonvalmennus>

Työmarkkinatori 2023d. Uravalmennus. Viitattu 30.5.2023.

<https://tyomarkkinatori.fi/palvelut/2c9cf971-a4b4-4e66-aa6e-d3cb97d8fab4/uravalmennus>

Työ- ja elinkeinoministeriö 2013. Työ- ja elinkeinoministeriön linjaukset nuorisotakuun toteuttamisesta TE-hallinnossa. Viitattu 10.4.2023.
<https://finlex.fi/data/normit/40478/SU2905pdf.pdf>

Työmarkkinatori 2023c. Työnhakuvalmennus. Viitattu 30.5.2023.
<https://tyomarkkinatori.fi/palvelut/6c415cf0-827d-47d0-86e4-866100bc86a8/tyonhakuvalmennus>

Työmarkkinatori 2023f. Työvoimakoulutus. Viitattu 30.5.2023.
<https://tyomarkkinatori.fi/palvelut/0f43cc47-de92-4f1e-b3a8-b3524b32cb92/tyovoimakoulutus>

Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1: Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Otavan kirjapaino, Keuruu.

Valli, R. 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. Otavan kirjapaino, Keuruu.

Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma. Viitattu 21.7.2023.
<https://valtioneuvosto.fi/hallitukset/hallitusohjelma#/1/0>

Vehkalahti, K. (2014). Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Finn Lectura.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa, määrällisen tutkimuksen perusteet. Jyväskylä: Tammi.

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn saatesanat

Liite 2. Kysely

Liite 1 Kyselyn saatesanat

Julkaistu ylläpidon luvalla:

Hei, sinä oululainen 17–29-vuotias nuori/nuori aikuinen! Oletko kokenut työttömyyttä, mutta päässyt takaisin työ-/opiskeluelämään Pohjois-Pohjanmaan TE-toimiston/Oulun seudun kuntakokeilun tarjoamien työllistymistä edistävien palveluiden avulla? Olemme kiinnostuneita mielipiteistäsi ja kokemuksistasi työllistymistä edistävien palveluiden vaikuttavuudesta.

(Työllistymistä edistäviksi palveluiksi luetaan: kuntouttava työtoiminta, työkokeilu, ammatinvalintauraohjauspalvelut, työhönvalmennus, uravalmennus, työnhakuvalmennus, työvoimakoulutus, omaehtoinen opiskelu ja palkkatuki)

Olemme Lapin ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat ja teemme tutkimuksellisen opinnäytetyön, jossa keskitymme työllistymistä edistävien palveluiden vaikuttavuuteen.

Kysely toteutetaan Google Forms-verkkokyselynä, johon pystyy vastaamaan helposti millä tahansa äylaitteella. Verkkokyselyyn vastaaminen kestää noin 5–10 minuuttia. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja ja vastaaminen tapahtuu anonyymisti. Voit vastata kyselyyn kuuluessasi perusjoukkoon. Kyselyn perusjoukko koostuu oululaisista 17–29 vuotiaista henkilöistä, jotka ovat olleet työttöminä ja tämän jälkeen työllistyneet tai päässeet opiskelemaan työllistymistä edistävien palveluiden avulla.

Analysointia varten vastaukset muutetaan numeeriseksi dataksi, eikä vastaajaa voida yhdistää vastauksiin jälkikäteen. Tutkimuksen tuloksista ei tiedoteta erikseen vastaajille. Kyseessä on opinnäytetyö, joka julkaistaan myöhemmin Theseus-julkaisuarkistossa ja on siellä kaikkien saatavilla.

Pääset vastaamaan kyselyyn painamalla alla olevaa linkkiä:

<https://forms.gle/N4nHwDGa5G7pJPYE7>

Kysely sulkeutuu 20.4.2023.

Kiitos jo etukäteen kaikille kyselyyn vastanneille.

Ystävällisin terveisin

Mervi Ahava

Suvi Koskenkorva

Liite 2 Kysely

Kysely työllistymistä edistävien palveluiden hyödyistä

suvi.m.koskenkorva@gmail.com [Vaihda tilää](#)

 Ei jaettu

* Pakollinen kysymys

Taustatiedot

1. Minkä ikäinen olet? *

17-20 -vuotias

21-24-vuotias

25-29 -vuotias

2. Sukupuolesi? *

Nainen

Mies

Muu

En halua vastata

3. Opiskelutaustasi? *

Peruskoulu

Lukio

Ammattikoulu

Ammattikorkeakoulu

Yliopisto

Koulutukseni on jäänyt kesken

Muu: _____

Työelämä

4. Oletko ollut työelämässä? (esim. Kesätyö, osa-aikatyö, keikkatyö yms.) *

- Kyllä
- Ei
- Muu: _____

5. Työkokemuksesi? *

- ei ole
- 0-2 vuotta
- 2-4 vuotta
- 4+ vuotta

6. Mikä tilanteesi on tällä hetkellä? *

- Olen koko-aikatyössä
- Olen osa-aikatyössä
- Opiskelen tällä hetkellä lukio/ammattikoulu
- Opiskelen tällä hetkellä amk/yliopisto
- Opiskelen ammattitutkintoa/lisäkoulutusta
- Opiskelen Avoin AMK/Avoin yliopisto
- Olen työtön
- Muu: _____

Kun olit työtön

7. Kuinka kauan työttömyytesi oli kestänyt ennen kuin osallistuit työllistymistä edistäviin palveluihin? *

- 0-1 vuotta
- 1-2 vuotta
- 2-3 vuotta
- 3-4 vuotta
- 4+ vuotta

8. Mikä on auttanut työllistymisessä tai opiskelupaikan löytymisessä? Voit vastata useamman. *

- TE-toimisto/Kuntakokeilu (esim. työkokeilu, kuntouttava työtoiminta, muut palvelut tai nettisivut)
- Etsivä nuorisotyö
- Ohjaamon eri palvelut
- Seurakunnan eri palvelut
- Kelan työllistymistä edistävät palvelut (esim. Nuotti-valmennus)
- Työllistymistä/opiskelua edistävät hankkeet
- Perhe/sukulaiset
- Sosiaalinen media
- Sanomalehdet
- Muu: _____

Työllistymistä edistävät palvelut

9. Mistä sait tiedon työllistymistä edistävästä palveluista? *

- TE-toimisto/kuntakokeilu
- Kela
- Ohjaamo
- Sosiaalinen media
- Terveydenhuolto
- Sosiaalihuollon palvelut
- Perhe/läheiset
- Muu: _____

10. Kun sait tiedon työllistymistä edistävästä palveluista, hakeuduitko itseäsi kiinnostavaan palveluun *

- Heti
- Muutaman viikon sisällä
- 1-3 kk sisällä
- 3-6 kk sisällä
- 6-12 kk sisällä
- Yli 12 kk sisällä
- Muu: _____

11. Mitä työllistymistä edistäviä palveluita olet käyttänyt? Voit valita useamman. *

- Työnhakuvalmennus
- Unavalmennus
- Työ- tai koulutuskokeilu
- Kuntouttava työtoiminta
- Työvoimakoulutus
- Omaehtoinen opiskelu
- Ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelut
- Työhönvalmennus
- Palkkatuki
- Muu: _____

12. Onko sinulla ollut vaikeuksia päästä työllistymistä edistäviin palveluihin? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muu: _____

13. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, kertoisitko omin sanoin mistä vaikeudet ovat johtuneet? *

Oma vastauksesi _____

14. Mistä työllistymistä edistävästä palvelusta olet kokenut saavasi eniten hyötyä? Voit valita useamman. *

- Työnhakuvalmennus
- Unavalmennus
- Työ- tai koulutuskokeilu
- Kuntouttava työtoiminta
- Työvoimakoulutus
- Omaehtoinen opiskelu
- Ammatinvalinta- ja unoahjauspalvelut
- Työhönvalmennus
- Palkkatuki
- Muu: _____

15. Mikä työllistymistä edistävässä palvelussa on ollut hyvää ja mikä huonoa? *

Oma vastauksesi _____

16. Suositteletko työllistymistä edistäviä palveluita muillekin työelämään tai koulutukseen pääsyn tueksi? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muu: _____

17. Jos suosittelet käyttämiäsi palveluita, niin mikä niissä oli parasta? *

Oma vastauksesi _____

18. Miten työllistymistä edistäviä palveluita voitaisiin mielestäsi kehittää? *

Oma vastauksesi _____

19. Koetko, että työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen lisäsi hyvinvointiasi? *

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- Muu: _____

20. Kerro omin sanoin työllistymistä edistävien palveluiden vaikutuksesta hyvinvointiisi. *

Oma vastauksesi _____

21. Tulevaisuuden suunnitelmasi? *

- Jatko-opiskelut
- Kokoaikatyö
- Osa-aikatyö
- Muu: _____